

ŠAUKIAM I AKTYVIAI TARNYBAI 62,000 VYRU

SENATAS PATVIRTINO PASKOLĄ ISPANIJAI

WASHINGTON. — Senatas atsisakė iš naujo svarstyti Ispanijos paskolos reikalą. Jis 65 balsais prieš 15 atmetė sen. Kilgore pasiūlymą, kad paskolos reikalas iš naujo būtų aptartas.

Tokių būdu Ispanijos paskola, kuri sieks \$100,000,000, įeina į bendrą senato paskirtą 35 milijonų dolerių sumą.

Prezidentas Trumanas buvo priešingas, kad senatas tą paskolą Ispanijai paskirtų. Konferencijoje su spaudos atstovais jis pareiškė, jog paskolos reikalą Ispanija turi kreiptis į tarptautinį banką. Esą, bankas neatsisakys paskolos suteikti, jei bus tinkamas įkaitas. Tačiau senatas, kuris mano, jog karo atveju Ispanija gali būti labai naudinga kaip bazė ginkluotoms jėgoms, pasisakė už suteikimą tiesiogios paskolos. Šį kartą ir demokratų daugumos vadovas senate Lucas balsavo su dauguma, pareikšdamas, jog jis nepaiso, kas ką mano apie paskolą, bet tai esąs geras dalykas.

NAUJAS D. P. ĮSTATYMAS JAU VYKDOMAS

Naujas D. P. įstatymo papildymas ir pakeitimas jau pasirašytas JAV prezidento 1950 m. birželio 16 d. Tojo pakeitimo nuostatai jau pradėti vykdyti gyvenime. Tremtinių atvykimas pratęstas iki 1951 m. birželio m. 30 d. Mums lieptumais labai svarbu, kad iki to laiko suskubtume atvežti visus mūsų tautiečius, kurie gali atvažiuoti į JAV. Todėl, jei kas dar neįskvietė savo giminės bei pažįstamus, tai neatidėliodami pildykite darbo ir buto garantijas ir duokite joms eiga. Reikalingus blankus BALFas mielai noru išsiųs pagal pareikalavimą.

Tačiau pravartų paimti apie pakeitimus, kurių tenka prisilaikyti užpildant blankus, būtent, kvietėjas turi būti Amerikos pilietis. Jei kam neparanku rasti kvietėją

Amerikos piliečių tarpe, tuomet užpildyti blankus ir pasirašyti reikia kreiptis per m. birželio 16 d. Tojo pakeitimo nuostatai jau pradėti vykdyti gyvenime. Tremtinių atvykimas pratęstas iki 1951 m. birželio m. 30 d. Mums lieptumais labai svarbu, kad iki to laiko suskubtume atvežti visus mūsų tautiečius, kurie gali atvažiuoti į JAV. Todėl, jei kas dar neįskvietė savo giminės bei pažįstamus, tai neatidėliodami pildykite darbo ir buto garantijas ir duokite joms eiga. Reikalingus blankus BALFas mielai noru išsiųs pagal pareikalavimą.

Jei kas nori atsikviesti tremtinius per DP Komisiją, tai reikia labai tiksliai užpildyti darbo sąlygas, nes DP Komisija, patikrinusi darbovietėje nurodytus dokumente darbus ir neradusi užtikrinimo, grąžina visą bylą be eigos kvietėjui. Iš to susidaro susitrukdymas ir kvietėjui prisiema, dažniausia, iš naujo kviešti per BALFą. Kvieti per D. P. Komisiją gali tik piliečiai.

BALF Centras

ATVYKSTA IŠ VOKIETIJOS ŠIE LIETUVIAI

NEW YORK. — Apie rugpiūčio 5 d. laivu "General Blatchford" į New Yorką atvyksta šie lietuviai:

Atkočiūnas Vincas. Jis apsigyvens — 265 Wythe Ave., Brooklyn, N. Y.
Bigenis, Vladas — 311 Whar-ton St., Philadelphia 47, Pa.
Brazauskas, Leonas, Uršulė, Irena, Eduardas — 473 E. 115 th St., Cleveland 8, Ohio.
Brinkmanas, Mikas — 9342 Petoskey Ave., Detroit 4, Mich.
Ceevičius, Vaclovas — 7230 S. Talman Ave., Chicago 29, Ill.
Cecys, Vincas, Elise, Martynas — 1410 Princeton Ave., Trenton, N. J.
Cesekas, Apolonija, Judita-Kamilė — 226 Plum Street, Reading, Pa.
Dapkus, Antanas — 7300 S. Talman Ave., Chicago, Ill.
Didvalytė, Marija — 1723 Iroquois Ave., Detroit, Mich.
Dimitruk, Luiza, Eduardas — 8878 Central Ave., Detroit 4, Mich.
Dovainas - Silvestravičius, Aleksandras — 8313 Medina Ave., Cleveland 3, Ohio.

Dzerbūnas, Juozas, Ona — 2105 25th St., Detroit 16, Mich.
Gaubas, Juozas — 244 Columbia Rd., Dorchester, Mass.
Gudavičius, Jonas — 7126 S. Artesian Ave., Chicago, Ill.
Jarusevičius, Uršulė, Irena, Antanas — 1515 E. Miller St., Springfield, Ill.
Jasukynas, Ona, Romana, Genovaitė — 504 Rumberger Av., Du Bois, Pa.
Juodelis Antanas, Stefanija — 16 Ridge St., Brockton, Mass.
Kalsys, Jonas — 3237 S. Green St., Chicago, Ill.
Karpus, Juozas, Elena, Juozas — 2449 S. Liddesdale Ave., Detroit 25, Mich.
Kassautski, Ruth — 7222 S. Richmond St., Chicago, Ill.
Krisčiūnas, Feliksas V., Marija, Eugenija, Donatas — 1405 Baugh Ave., E. St. Louis, Ill.
Kukleris, Kazys — 104 Van Nostrand Ave., Great Neck, N. Y.
Kupčiūnas, Jonas — 244 Augusta St., Wilkes Barre, Pa.
Masionis, Juozas, Ella, Iona, Rimantas — 19 Atlantic Ave., Dubois, Pa.
Mažeika, Vytautas, Ona, Bronė, Elena — 1047 E. 169th St., Cleveland, Ohio.
Mažeika, Alfonsas — 5649 S. Paulina St., Chicago 36, Ill.
Medvedevas, Aleksandras, Gedeimas, Charitina, Vytautas, — New Haven, Wyoming.

BALF Imigracijos Komitetas

MARINAI ISLAIPINAMI PIETŲ KOREJOS UOSTE

Britų planas Vakarų Europai ginti

LONDONAS. — Vakar Anglijos valdžia paskelbė planą, kuris yra susijęs su Vakarų Europos gynymu. Karo reikalams britai per sekamus trejus metus numato išleisti \$9,520,000,000. Jie tikisi, jog Amerika padės jiems tą planą įvykdyti. Tuo atveju ji ne tik pati tinkamai apsiginkluotų, bet ir aprūpintų reikalingais ginklais šiaurės Atlanto pakto partnerius.

Premjeras Attlee pareiškė, jog minėtą planą vykdančios Anglijos karo reikalams išleisti 10 milijonų visų savo pajamų (dabar ji išleidžia 7 milijonus).

Anglija, pareiškė Attlee, yra pasiruošusi tą planą vykdyti, nežiūrint to, kad tai sudarys labai sunkią našą. Tačiau vis dėlto be Amerikos pagalbos ji viena pati nepajėgtų ant tokios didelės skalės apsiginklavimą prvesti.

Gandai apie Achesoną

WASHINGTON. — Kaip žinia, kai kurie senatoriai ir kongresmanai tiesiog kaltina valstybės sekretorių Dean Achesoną už praradimą Kinijos ir už dabartinę tragediją Korėjoje. Jie reikalauja, kad jis būtų pašalintas. Tačiau prezidentas Trumanas pareiškė, jog Acheson pasilikis savo vietoje tol, kol jis (Trumanas) bus prezidentas.

Ir vis dėlto eina gandai, kad Acheson, ko gero pasitrauks iš valstybės sekretoriaus vietos. Jis noris užimti Amerikos ambasadoriaus vietą Londone.

IR ŠUNES SIUNČIAM I KARO FRONTĄ

OAKLAND, Cal. — Armija siunčia į Korėją 31 apmokytą šunį. Armijos šunys yra specialiai treniruojami ir karo fronte jie yra labai naudingi.

Švedija gamins daugiau tankų

STOCKHOLM. — Karo ministerija praneša, kad nutarta armiją aprūpinti didesniu kiekiu tankų ir antitankinių kanočių. Bus gaminama daugiau ir kitos rūšies ginklų.

Vėliausios žinios

—J. T. saugumo tarygoje sovietų delegatas Malik pasiūlė mūšių paliaubas Korėjoje. Girdi, svetimų vasybių ginkluotos jėgos iš ten turi būti ištrauktos, o šiaurės ir pietų Korėjos atstovai pakviesti pasiaiškinti į saugumo tarybą. Amerikos delegatas Austin tam pasiūlymui pasipriešino, pareikšdamas, jog saugumo taryba jau pereitą mėnesį priėmė rezoliuciją ryšyje su mūšių paliaubomis. Šiaurės Korėja jokio dėmesio į tai nekreipė. Kadangi ji yra agresorė ir visiškai nesiskaito su saugumo taryba, tai negali būti ir kalbos apie jos pakvietimą. Visą popietę praleista besiginčijant, bet prie jokio nutarimo neprieita. Po vakar parodyto nesvietiško įžulimo Malik šį kartą laikėsi gana korektiškai.

—Amerikos bombonešiai visiškai išgriovė šiaurės Korėjos gazolino rafinavimo įmonę ir didžiausią chemikalų fabriką. —Kongresas taip nieko ir nutarė kairių ir alų kontrolavimo klausimu. Nuo savo siūlo sumanymo, kad kontrolė būtų automatiška, kai kainos maistui ir kitoms reikmenims pakils penkis nuošimčius, jis atsisakė. Paskui pradėjo svarstyti pataisą, susijusią su baudimu, kurie bandys sudaryti maisto, padangų ir kitų svarbių prekių atsargas.

—Korėjos fronte mariniai pradėjo naudoti holikoptorius. Atrodo kad tos rūšies lėktuvai bus labai naudingi.

—Australija pradės imti laisvanorius Korėjos karui. Ji taip pat siunčia į Korėją karo medžiagą.

—Pirma buvo numatyta, kad Korėjos karas atsies 10 milijonų dolerių. Bet prezidentas dabar reikalauja 12 milijonų dolerių karo reikalams.

Povandeninis laivas prie Nova Scotia krantų

HALIFAX, Kanada. — Kanados laivyno pareigūnai paskelbė, jog jie gavę pranešimą apie povandeninį laivą, kuris plaukęs visai arti Nova Scotia kranto. Laivas plaukęs vandens paviršium. Tikrai nepasisekė nustatyti, kokiai valstybei jis priklauso. Tačiau reikiama mintis, kad tai Rusijos povandeninis laivas.

Korėjoje paėmė ir nelaisvę 404 komunistų karius

KORĖJA. — Pietų Korėjos valdžia paskelbė, jog ji pasiųs Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui sąrašą į nelaisvę patekusių šiaurės Korėjos karių, nors pastarieji prašė to nedaryti.

Belaisviai maldavę jų pavardžių neskelbti, nes, esą, nukentėsiiančios jų šeimos ir giminės. Matyti, kariaus yra įsakyta į nelaisvę nepasiduoti.

Į Formozą atskrido 6 Amerikos lėktuvai

TAIPEI, Formozas. — Šeši Amerikos srausminiai lėktuvai atskrido į Formozą. Su jais atskrido iš gen. MacArthur štabo keli ekspertai, kurie su nacionalistais aptars salos gynybos reikalus. Amerikos karo misijai vadovauja generolas Alonson P. Fox.

Pranešama, kad Amerikos aviacijos bazė, iš kurios yra bombarduojama šiaurės Korėja, dabar perkelta į Okinawą. Atstumas tos salos nuo Korėjos yra 700 mylių. Toks pat atstumas yra ir nuo Amoy salos, kuri tebėra nacionalistų rankose ir į kurią Kinijos komunistai rengiasi daryti invaziją.

Nelaisvėn pateko komunistų generolas

PIETŲ KOREJOS UOSTAS. — Pietų Korėjos uosto Amerikos pareigūnai teigia, kad prie Chinju amerikiečiai paėmė ir nelaisvę komunistų generolą ir kitus du aukštus karininkus.

Generolas vadovavęs Korėjos komunistų armijos 14-tam ir 15-tam puikui. Tie pulkai esą 6-tos divizijos.

Nepatvirtintos žinios skelbia, kad generolas pasidavęs laisvu noru.

Darbietis remsiąs Churchillą

LONDON. — Darbietis Raymond Blackburn, kuris yra parlamento narys, pasitraukė iš partijos ir pareiškė, jog jis remsiąs Churchillą. Girdi, Anglija esanti visai arti karo, tad reikalinga esanti Churchillio vadovybė.

PER SEKAMUS DU MĖNESIUS Į ARMIJĄ BUS PAIMTA 62,000 VYRŲ

WASHINGTON. — Armija per sekamus du mėnesius — rugsėjo ir spalio — pašauks aktyvion tarnybon 62,000 rezervistų. Laisvo pasirinkimo nebus, — turės tarnauti visi. Tarnybos terminas nustatomas 21 mėnesiu.

Nereikės tarnauti tik tam

tikros rūšies specialistams bei tiems, kurie turi išlaikyti šeimas. Jų tarnyba bus atidėta šešiams mėnesiams, o po to atidėjimas ir vėl galės būti pratęstas.

Iš Illinois valstybės šaukiami keturi rezervu vienetai. Tai bus maždaug apie 5,000 vyrų.

KORĖJOJE EINA DIDELI MŪŠIAI

Vienoje vietoje komunistai pražudė 600 karių

TOKIJO, rugp. 4 d. — Vakar visame fronte siautė nepaprastai smarkūs mūšiai. Mūšiai ėjo dėl Pusan uosto, kuris yra svarbiausias sustiprinimų ir amunicijos pristatymo punktas.

Prie Wongbun kaimo, kuris yra 10 mylių nuo Chinju, įvyko kruviniausias susirėmimas. Amerikos 25-ji divizija ir, galimas daiktas, mariniai dalyvavo tame mūšyje. Tos divizijos daliniai trečiądienį prasiveržė į priešo užnugarį ir padarė jam labai didelių nuostolių. Apskaičiuojama, kad šiaurės Korėjos armija neteko 600 karių.

Generolas MacArthur skelbia, jog priešas vis dar smarkiai puola Chinju srityje, bet amerikiečių kontratakos jį sulaiko.

Jungtinės Tautos, kaip apskaičiuojama, Korėjoje jau turi 90,000 karių, kurie dabar kovoja 125 mylių ilgumo fronte.

Amerikiečiai Korėjoje jau turi penkias divizijas.

Korėjos komunistai yra sutraukę devynias ar dešimt divizijų. Tokių būdu jų armija vir dar tebėra žymiai gausingesnė, negu amerikiečių ir jų sąjungininkų.

Vėlesni pranešimai sako, kad Chinju srityje amerikiečiai jau pradeda išvystyti ofensyvą.

Karo žvalgyba bando patikrinti gandus, kad Kinijos komunistų kariai jau yra Korėjoje. Šiaurės Korėjos teritorijoje pastebėtas didelis kariuomenės judėjimas. Kariuomenė traukiniais yra vežama iš Chonjin, kuris yra tik 42 mylios nuo Mandžiurijos sienos. Manoma, kad tai iš Mandžiurijos atgabenta kariuomenė (Mandžiurijoje gyvena apie pusantro milijono korėjiečių).

AUTOMATIŠKA KAINŲ IR ALGŲ KONTROLĖ

WASHINGTON. — Kongresas pasisakė už įvedimą automatiškos kainų ir algų kontrolės. Toji sistema, jei ji galutinai bus priimta, veiks lyg žadintuvas, kuris nustatytu laiku pradeda skambinti. Kongresas stoja už tai, kad kainų ir algų kontrolė automatiškai būtų įvesta, kai kainos reikmenims pakils penkis nuošimčius daugiau, negu jos buvo birželio 15 d. Tasyk prezidentas turės galia įvesti kainų ir algų kontrolę. Vadinasi, tiek algas, tiek kainas galės įšaldyti. Kainos būtų "atstumtos" atgal, atseit, nustatytos tokios, kokios jos buvo laikotarpyje nuo gegužės 24 iki birželio 24.

Prezidentas tokiai automatiškai kainų kontrolei yra priešingas. Jis sako, kad tai tik paakstins pelnininkavimą. Pelnagaus skubės pasipiginauti ir tuoj pradės kainas kelti. Esą, daug geriau būtų, jei kainų ir algų kontrolė neveiktų aliarms sistemos pavyzdžiu.

Kongresas dar kartą svarstys kainų ir algų kontrolės klausimą. Senate irgi tas klausimas yra svarstomas. Tad kol kas nėra galima tikrai pasakyti, kokias bus kainų ir algų kontrolės formulės. Bet kad vienokioje ar kitokioje formoje ji bus priimta, tai dėl to negali būti abejonės.

KOKIOS PARAMOS GALIMA TIKĖTIS IŠ KITŲ VALSTYBIŲ

Teiks medikale paramą

TEL AVIV, Izraelis. — Izraelio valstybė pasisiūlė sąjungininkams į Korėją siųsti medikale paramą. Apie tai ji pranešė J. T. generaliniam sekretoriui Trygve Lie.

Panama siūlo laisvanorius

PANAMA CITY, Panama. — Panamos vyriausybė užgyrė rezoliuciją, kuri nusakė, jog kraštas atsidūrė "nepaprastoje padėtyje." Jungtinės Tautos ji pasirengusi yra suteikti bazes bei sudaryti laisvanorių dalinį karui Korėjoje.

Prancūzai vis dar nenusitaria

PARYŽIUS. — Prancūzijos vyriausybė svarstė, — siųsti į Korėją vieną bataliją ar kariusuomenės ar ne? Svarbiausia klišūtis tam klausimui teigiamai išspręsti esan-

ti ta, kad patiems prancūzams kariai Azijoje yra labai reikalingi.

Nepaprastas Kanados kabineto posėdis

OTTAWA, Kanada. — Kanados premjeras Louis St. Laurent šaukia nepaprastą ministrų kabineto posėdį, kuris įvyks pirmadienį Tame posėdyje galutinai bus nutarta, ar Kanada siųs į Korėją kariuomenę, ar ne.

Anglija verbuoja laisvanorius

LONDONAS. — Britų karo ministerija išleido atsišaukimą, kad stotų į armiją laisvanoriai. Tarnybos terminas laisvanciams bus tik 18 mėnesių. Pirmiau trumpiausias terminas buvo penki metai. Numatoma, kad laisvanoriai bus siunčiami į Korėją.

"NAUJIENŲ"

raštinė atdara kasdien nuo 9 ryto iki 5 vak., šeštadienį nuo 9 iki 12-tos diena, sekmadienį uždaryta.

JAUNIMO ŠOKIAI SU EUROPIETIŠKA MUZIKA

KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ - ŠEŠTADIENĮ - SEKMADIENĮ - TREMTINIŲ NAMUOSE, 2244 WEST 23RD PLACE, CHICAGO 8, ILLINOIS

Pradžią 8 val. vak.—Ižanga 50c.—Susirinkimams, pobūviams, vestuvėms rezervuokite didžiąją ar dvi mažesnes sales TREMTINIŲ NAMUOSE.

Tel. Virginia 7-8711.

STALINISTAMS ŽINOTINA

KĄ GALI KOMUNISTAI ATSAKYTI Į ŠIUOS KLAUSIMUS?

Vienas lietuvis padavė man paskaityti 30 puslapių knygelę "Questions for communists", parašytą Stephen Naft. Tai paklausimai komunistams atsakyti, ne išgalvoti ir ne iš buržujų raštų imti, bet kruopščiai surinkti iš komunistų valdžios raštų, iš tarpvalstybinių sutarčių ir iš pačių komunistų laikraščių — Trud, Raudonosios žvaigždės, Pravdos, Izvestijų, Krokodilo, Kultura ir Žizn, Novy Mir, Sovetskaja Ukraina, Franc Tireuer (prancūzų komunistų) ir Daily Worker. Skaitytojas negali prikišti knygelės surašytojui melo ar nukrypimo.

Knygelę padalyta į skyrelius: apie darbą Tarybų Sąjungoje, apie pragyvenimo lygmenį tarybinėse valstybėse ir buržuazinėse šalyse; apie bendrinę apsaugą; apie "beluomę" bendruomenę; būtvies prisiminimas; demokracija ir laisvė komunistų šalyse; kiek į teistumą atsižvelgia komunistų valdžia; apie pabėgėlius ir išvietintuosius; Tarybų Sąjunga ir žydai; komunistų teisybė; apie pastovumą; argi nėra geležinės uždangos?; apie bendradarbiavimą; apie "imperialistų karą" ir komunistus; ar komunistai nedirba svetimais šaliais?; apie svetimų kraštų prijungimus; kieno imperializmas — Maskolijos ar Anglijos bei Amerikos?; apie ragany medžiojimą; kar yra karo kurstytojai?; koks skirtumas tarp komunistų ir fašistų? Iš daugelio klausimų, pamėnsių kelis.

Apie darbo laisvę

"Ar yra kita šalis žemės rutulyje, kuri prilygtų Maskvos nuostatoms, išleistiems 1940 m.

birželio 20 d., galiojantiems iki šiol, pagal kuriuos darbininkas metęs darbą, išmetamas iš buto ir kalinamas?"

"Ar Amerikos darbininkai ir komunistai nekeltų triukšmo, jei ši šalis įvestų "darbo knyges", kuriose surašytų darbininko ydas — trukumus; pasitraukimus iš darbo, pavėlavimus ir lėtą darbo atlikimą; o be knygelės nesamdomas?"

"Ką Maskolijos garbintojai sakyti, jei JV skirtų unių pareigūnus, kaip daroma Maskolijoje? (Trud, 1937 m. kovo 26 d.)."

Skirtumas nuo caro vergijos

"Koks skirtumas tarp dabartinės Maskolijos, kur darbininkui uždrausta mesti darbą, ir carinės Maskolijos prieš 70 metų, kur vergai buvo prišti prie dvaro žemės darbininkais?"

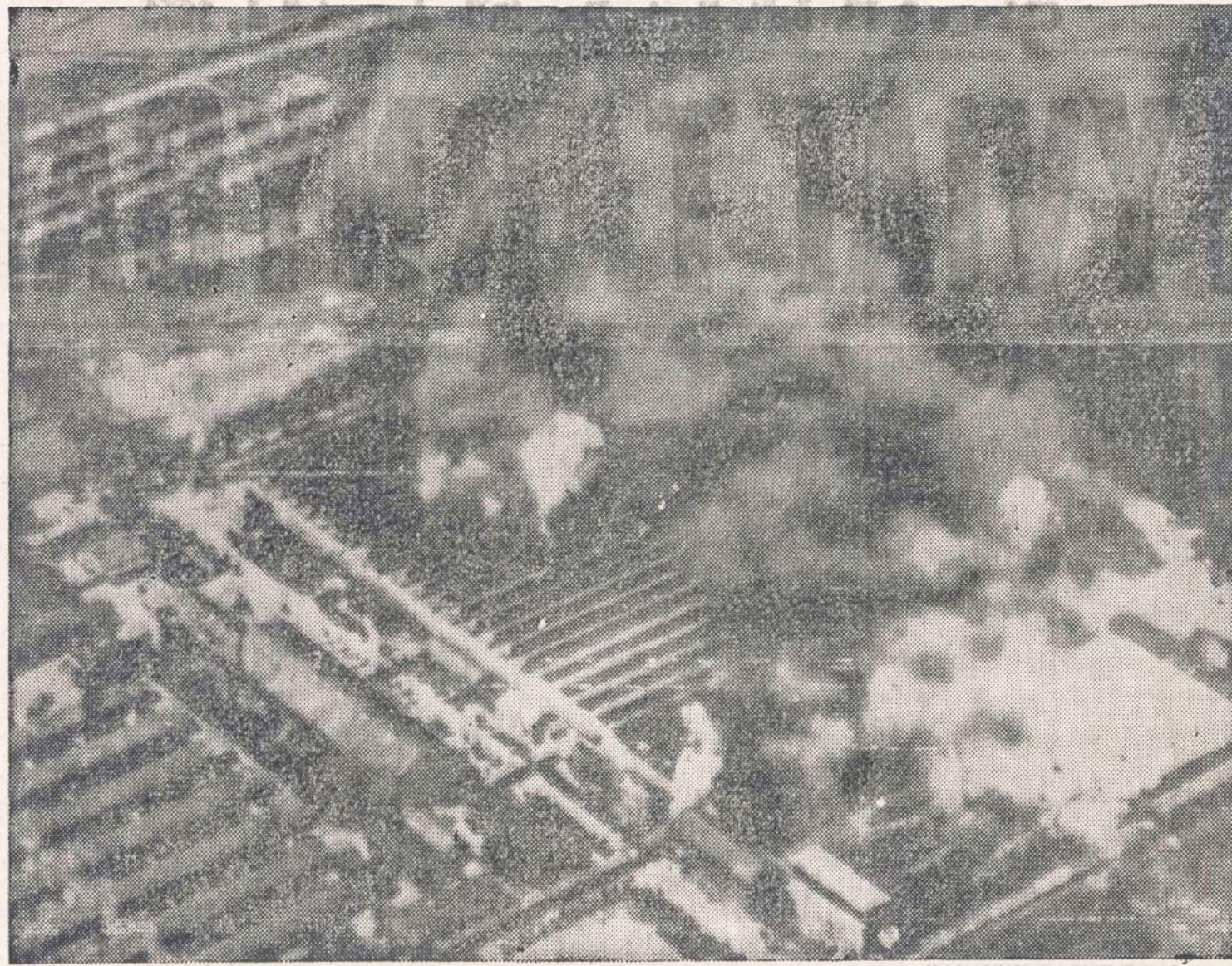
"Ką Amerikos darbininkai manyti, jei čia pasakytų, kaip 1933 birželio mėnesį, Weinbergas, komunistų unių vadas, pasakė: "Darbininkai neturi teisės priešintis nė gintis prieš valdžią?"

"Ar sutinka su Markso Lenino dėsniais, kad Maskolijoje algų skirtumas tarp prižiūrėtojų — technikų ir eilinių darbininkų didesnis, negu kitose šalyse?"

"Darbininkai dirbtuvių savininkai"

"Ar netiesa, kad Maskolijos darbininkai algą nustato darbo prievaizdai, nesiklausę darbo unių komisijos?"

"Jei Maskolijoje darbininkus darbo prievaizdai atstato dėl pavėlavimo, girtumo arba darbo dienos praleidimo (1938 m. gruodžio 28 d. nuostatas), dėl

Amerikos lėktuvai numeta bombas ant Kwangju dirbtuvės šiaurinėje Korėjoje.

skirtingos nuomonės, arba kitų išrastų klaidų algos numatymas be darbininko sutikimo ir neatsiklausus unių; darbininkai neturi teisės streikuoti, ar sutartinai reikalauti pakelti algų arba didesnės dalies gaminių, kuriuos patys gamina; ar tokie darbininkai neprilygsta vergams negu dirbtuvės ir gaminių "savininkams", kaip komunistai sako? Ar galima sakyti, kad Maskolijoje darbininkai yra "dirbtuvių savininkai"?

Toks manymas tiek juokingas, kaip pasakymas, kad JV karo laivai priklauso jūreiviams.

Asmens saugumas ir... dingimas be žinios

"Ar Maskolijos pilietis saugus? Ar ne tiesa, kad slapstoj policija, gali suimti bet kurį tinkamų kaltės įrodymų, laikyti nesusizinant su saviškiais įmesti kalėjimui ar pristatyti prie sunkių darbų be žinios kur dingo?"

Bolševikinė lygybė

"Kokios rūšies yra "socializmas", kur paveldėjimo teise įgijama nelygybė, kuodant daugiau teisių išrinktųjų (valdininkų) vaikams, negu darbo žmonių? Ar tai netiesimas luomų skirtumas? (1945 m. kovo 20 d. Maskolijoje įvestas įstatymas).

"Ar netiesa, kad Maskolijos valdžios raštinų ir darbo prižiūrėtojai valgo skirtingose valgyklose ir gerensį maistą, negu darbininkai gauna?"

Prie caro ar bolševikų didesnė žodžio laisvė?

"Jei JV Maskolijos pavyzdžiu uždraustų spausdinti priešingus esamai valdžiai rašinius, neleisti kitokioms nuomonėms pasireikšti, be valdžios gyrimosi, ar tai vadintume demokratiška šalin?"

"Ar netiesa, kad prie caro valdžios po 1905 m. priešininkams Taryboj (Dūmoj) buvo leidžiama laisvai pasisakyti, o komunistinėj Maskolijoje laisvas išsireiškimas, nepakenčiamas ir negirdimas?"

Kažin, kad taip... protesto mitingą prieš Staliną?

"Kas Maskvoj atsitiktų, jei pavyzdžiu Amerikos komunistų, paradavusių prieš Baltuosius Rūmus ir vadinusį Rooseveltą "karo kurstytoju", Maskolijos piliečiai apsuptų Kremlį, pasisakydami prieš Stalino užsienio politiką, nešdami parašus "Šalin Molotovas", kaip tada Washingtonė komunistai reikalavo atleisti Byrnes?"

"Ar yra kur kita šalis, kaip Maskolija, kur ramiai laiku žmonės varomi į kalėjimus ir prie

sunkių darbų be jokio nusiakalimo, tik dėlto, kad "bendruomenei pavojingas" arba "tariamasis šnipavimu"?"

O kaip dėl badavimo Amerikoje?

"Ar tiki, kad 1949 m. kovo 24 d. Pravdoj parašymas "Vienas iš 7-nių JV piliečių badavimą" teisingas vaizdas?"

"Ar užginčysi, kad "geležinė uždanga" skiria Maskoliją nuo Vakarų žmonijos, kad Maskolijos piliečiai gauna žinias, perkoštas valdžios, ir kad jokia žinutė neišleidžiama iš Maskolijos neperžiūrėta, ir kad bet kuris pilietis, susisiekęs su svetimišaliu, yra sekamas, suimamas, baudžiamas?"

"Ar gali teisinčiai paaiškinti prijungimus šalių, kurias carai laikė, o Leninas atsisakė caro laikų teisių ir nemaskolij gyvenamus kraštus: Lietuvą, Latviją, Estiją, Lenkiją, Suomiją, pripažindamas jas nepriklausomomis?"

Ką manai apie taiką negrobiant svetimų žemių?

"Kaip suderinti: pirmojo karo metu komunistai šaukė: "Taika be grobimo ir atlyginimo", o dabar tešina Maskolijos grobimus ir ieško milžiniško atlyginimo iš nugalėtųjų šalių?"

Ką manai dėl draugo Molotovo pareiškimo?

"An ne Molotovas Aukščiausios Tarybos posėdy 1939 m. lapkričio mėnesį sakė, liedsamas "savitarpinės pagalbos sutartį" su Pabaltijo kraštais: Šių sutarčių būdas nenumato kistis iš Maskolijos pusės į Lietuvą, Latviją, Estiją, kaip kai kurie laikraščiai spėlioja. Priešingai, visos šios savitarpių pagalbos sutartys tiksliai aptaria pasirašiusių valstybių neliečiamybę ir nesikišimo į kitos šalies reikalus dėsnius?"

Po kelių mėnesių ar Maskolija nesulaužė savo pažadų, pasiūsdama savo kariuomenę į Pa-

baltijo kraštus, juos pasimdama sau, sunaikindama jų nepriklausomybę, valdžią ir gyvenimo būdą? Po to ar neišvežta į Maskoliją tūkstančiai šalies geriausių šviesuolių į darbo stovyklas?"

Ketinau duoti vieną kitą ištrauką iš minėtosios knygelės. Bet kad visi klausimai atrodo gyvi, realūs, vienas po kito len-

dą, negalėjau susilaikyti nors kelių iš 150 įdėtų ten klausimų nepakartojęs.

Jei Maskolijoje taip gera, kaip stalinistai sako, kam laikyti visą tai paslapy? Kodėl neleisti Maskolijon laisvai nuvažiuoti, pagyventi, laisvai į viską pasižiūrėti, o grįžus kitiems pasakyti, kaip dar yra Amerikoje ir laisvose šalyse? A. R.

BUDRIKO RADIO PROGRAMA

Šį sekmadienį Budriko radio programoje tikrai gėrėsitės puikiu dainavimu žymios solistės Izabelės Motekaitienės, kuri padainuos šias dainas: "Pas tėvelį", "Daina apie sesytę", "Tėviškė" ir ariją iš operos "Figaro vestuvių". O Budriko radio orkestras palinksins visus gražiais muzikos kūriniais. Programos pradžia 5:30 val. po pietų iš radio stoties WCFL, 1000 kilociklų, 50,000 vatų. Leidėjai — Jos. F. Budrik, Inc., didžiulė namų rakandų, televizijų ir auksinių daiktų krautu-vė Chicagoje, adresu 3241 So. Halsted St.

BIRUTĖS CHORO Metinis Mėnulio Šviesos Piknikas

SPAČIO SODE, 89th ir Archer Ave.
(Skersai kelią nuo O'Henry sodo)

Rugpjūčio 5, 1950

Pradžią 8 val. vakaro iki ????

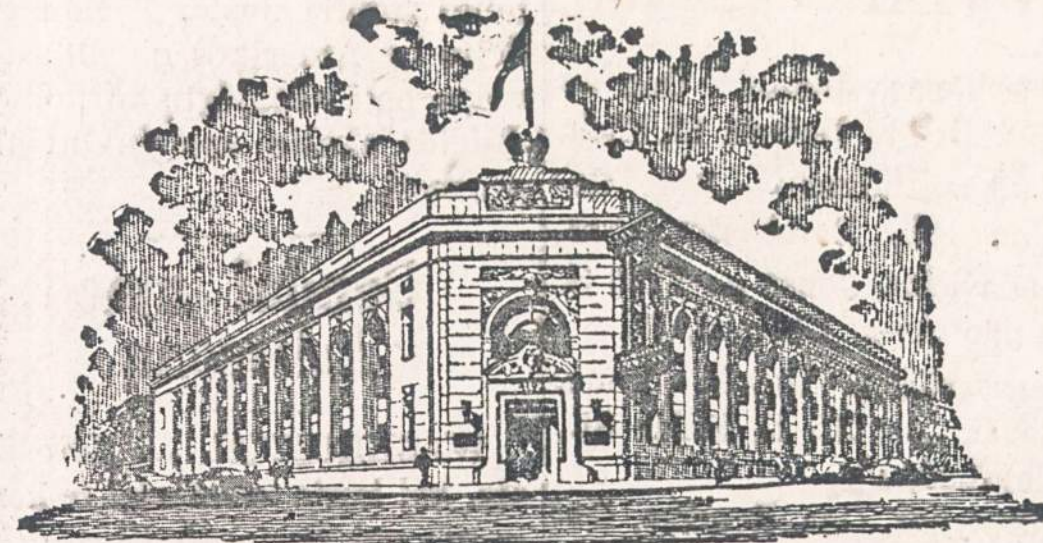
Iėjimas nemokamas

ŠOKIAI — DOVANOS — UŽKANDŽIAI.

Taupyk Saugiai ir su Geru Uždarbiu

Turtas \$25,000,000. Atsargos fondas \$2,400,000.

Stipriausia Taupymo Įstaiga Amerikoje.

Standard Federal Building.

Standard Federal Savings

4192 Archer Avenue, Brighton Park, Chicago 32, Illinois.

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT IR MGR.

TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141.

Narys Federal Savings and Loan Ins. Corp.

TA
BUICKA
ŠIANDIEN
GALITE
GAUTI
PAS

Milda Buick Sales

Dan Kuraitis, Jonas Rodinas, Vincas Parėdnis ir Antanas Bačkys.

907 W. 35th STREET

Tel. LaFayette 3-2022

DR. VAITUSH, OPL. LIETUVIS

Mano 30 metų praktikas jūsų garantavimas. Palengvina akių įtempimą, kuris sukelia priekastinį galvos skaudėjimą, svajimo arba apnėmimo, nervotumo, skaudama akių karštį, atitaiso trumparegystę ir tolgaregystę. Prirengia teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimas daromas su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atida atkreipiama į mokyklos vaikus. Vazinojui į namus.

Val.: nuo 10:00 ryto iki 7:30 v. v. Sereodomis iki 6 valandos vakaro, o Nedėlioj pagal sutartį. Daugely atsitikimų akys atitaisomos be akinų. Kainos pigiau kaip pirmiau.

4712 So. Ashland Ave.
Phone Yards 7-1373

DR. E. MARKUNAS

Lietuvis Optometristas
6859 SO. WESTERN AVE.
Valandos: nuo 7 iki 9 vak. kasdien Trečiadienį popiet pagal susitarimą Ofiso telefonas WAlbrook 5-6859 Rez. telefonas: WENTworth 6-4568

Dr. R. P. Lutkus LIETUVIS REGISTRUOTAS OPTOMETRISTAS

Akių Egzaminavimas Akinų Pritaikymas ir Lensų Pataisyimas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas WAlbrook 5-4353
Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien išskiriant ketvirtadienį, šešt. 11-3

Dr. Kazimieras MICHEL OPTOMETRISTAS

Tikrina akis, pritaiko akinus, ištaiso kreivas akis be operacijos, turi modernius instrumentus akių bandymui.

Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių trūkumų; 35 metų praktika palengvina akių tyrimą, kuris atliekamas su didžiausiu rūpestingumu. Jei jūsų akys asaroja ar niežti, negalite sėdėti įverti ir adaty, akys bijo aštrios šviesos, neižiūrėte skaityti, užkeikt pasitarti pas Dr. Michel — nieko nekainuos.

Antras aukštas.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas YArds 7-6616.
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro. Geras patarnavimas. Kaibu lietuviškai.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel. YArds 7-1829
Pritaiko Akinus Kreivias Akis Ištaiso

Ofisas ir Akinų Dirbtuvė
3401 SO. HALSTED STREET
kampus 34th Street
Valandos nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8
Trečiadieniais nuo 10 iki 12.
Šeštadieniais nuo 10 iki 4 v. p.

"NAUJIENOS"—NEISSEMIAMAS ŽINYNO IR ISMINTIES ŠALTINIS. SKAITYKITE JAS IR KITUS RAGINKITE SKAITYTI IR PLATINTI

CHICAGO AVENUE DANTŲ LAB.

VELIAUSIOS PERMATOMOS DANTIMS PLATES
Kiekvienas palengvinimas visiškam ir veikiam laboratorijos patarnavimui.
32 metų patyrimo plates dirbime.
1720 WEST CHICAGO AVENUE
CHICAGO 22, ILL.
Tel. CHesapeake 3-2926.
HARRY OUZOUNIAN

BEGALINĖ ŠAKNIS

Begalinė šaknis (Musk Roots) auga ir Lietuvoje, ir ten ją vadina begaline, nes niekas nėra suradęs jos galo. Prieš 200 metų Lietuviai gydydavosi Begaline šaknimi nuo aziatiškos choleros, nuo visokių karščiavimų drugin, nuo vidurių uždegimų ir aliuosavi-mui surakinti ir neveiklių sanarių. Begalinė gera nuo visokių nervų ligų, nuo gelligės, nuo isterijų; kiti vartoja begalinę ir nuo nuomario ir paraliziaus. Pasiadaryk begalinės arbatos ir gerk. Prisiunčiam į jūsų namus. Begalinės svaras \$7.00, už \$1.00 dvi uncijos.

ALEXANDER'S
414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

REMKITE TUOS BIZNIERTUS, KURIE GARSINASI NAUJIENOS

S.
L.
A.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra didžiausia lietuvių organizacija. Tai lietuvių apdraudos tvirtovė Amerikoje. Tai lietuvių brolybės fraternal organizacija. SLA trokšta dar daugiau gerų lietuvių suvienyti. broliškais ryšiais vienuo didėlių ir gražių šeimynon. Dabar čia SLA. Pažangos Vajus naujiems nariams priimti.

Susivienijimas apdraudos nedaro sau pelno, todėl Susivienijime apdrauda yra pigesnė. Bet Susivienijimas teikia lietuviams daugias, negu apdrauda. Susivienijimas veikia kultūrinėje dirvoje, stiprina lietuviybę Amerikoje ir rūpinasi bendrais lietuvių reikalais.

Dabar visose lietuvių kolonijose darbuojasi šimtai SLA organizatorių. Kai vienas jų organizatorių atsilankys į jūsų namus, paklauskite jo patarimo—prisirašykite prie Susivienijimo su visa savo šeimyna.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

387 West 36th Street, New York, N. Y.

WINNIPEG "KORONĖS"

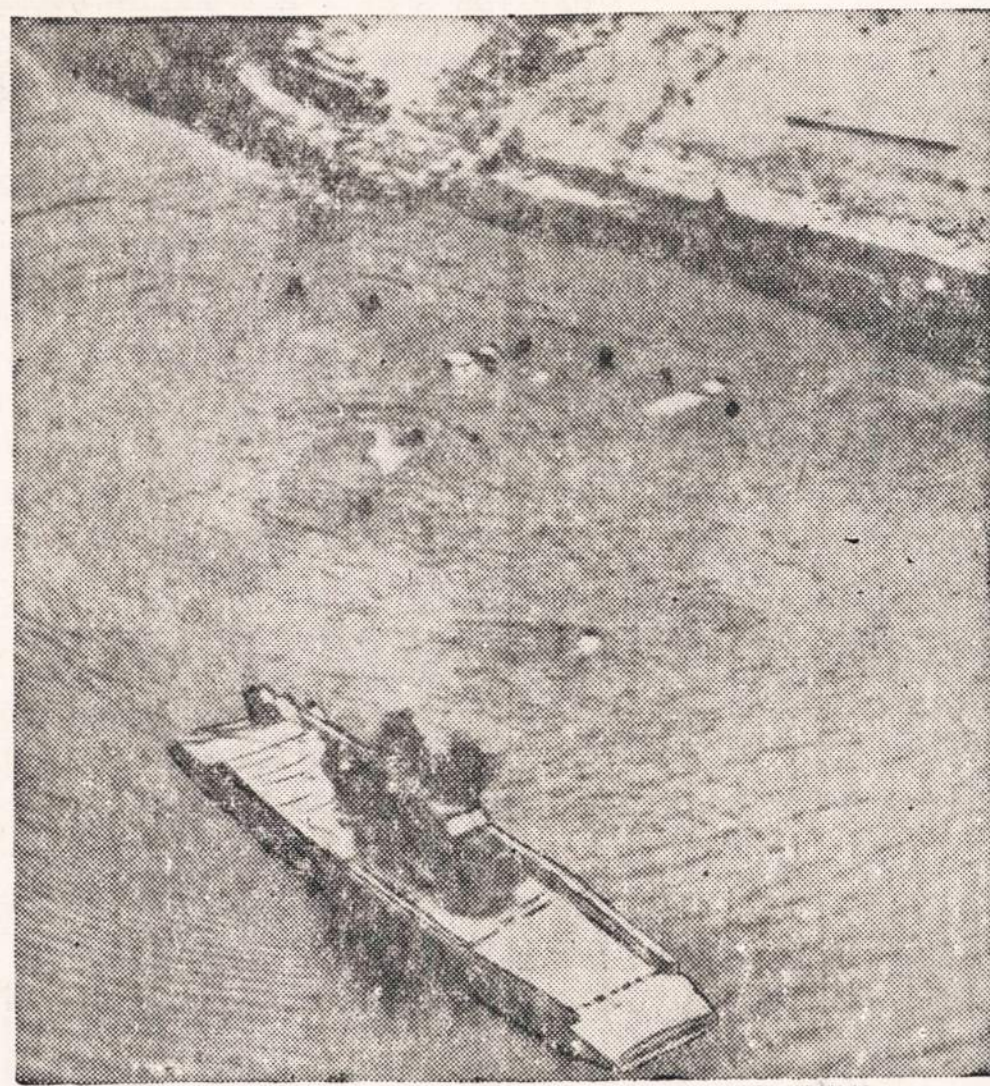
"Nei potvyniai, nei kitokios 'koronės' nesulaiko winnipegiečių nuo veikimo". — "Naujienos", liepos 28, Nr. 176.

Perskačius straipsnį "Winnipegiečiai pasiryžę veikti", atrodo kiek kitaip. Jo pirmieji žodžiai, mano čia pradžioje pacituoti ir pabrūkinti, turi gana gilią prasmę. Potvynis pakilo, užliejo, nusiūgo ir praėjo, bet "koronė" su savimi nenusinešė. Jos ir paliko tam dar nevisai išdžiūvusiam Raudonosios upės dumble ir toliau tebeuodija Winnipegiečių gyvenimą. Tos bacilos — "koronės" tai neapkykta kiek kitaip galvojantiems lietuviams, šmeižtai, rūpinimasis tik savo partiniu kromeliu ir kaišiojimas kuoliu į bendrojo organizacinio gyvenimo ratus. Tai reiškiasi iš abiejų pusių. Iš dešinės ir iš kairės. Gi motai — šūkis visada labai skomabur — tai parašius rinkimu "taikos petičijai". Tačiau gyvenimo praktikoje atrodo kiek kitaip. Niekam nepaslapstis, kad winnipegiečiai savitarpį nesutinka. Tai pagaliau ir gyvenimui. Net vienos motinos ir tėvo vaikai savo pažinimais ir gyvenimu nėra vieno, tad ką bekalbėti apie sambūrį skirtingų žmonių. Niekas ir neturėtų stengtis kitus sa-vaip paveikti, išmūsti ant savo kumelio, nes vis tiek nepavyks. Tik totaliniam režimui yra skirtumas, tačiau ir ten individai, turįs stiprią valią, nepalūžta, bet, tik sąlygomis reikalaujant, maskuojasi, prisitaiko. Taigi ir Winnipeg "vadukams" jau būtų laikas nusikratyti minties, palenkti kitus savo nuomonei, pripažinti jų autoritetą ir neklaidingumą. Nėra abejonės, kad tam reikia laiko. Kiekvienas li- gionis praleidžia daug kartais brangaus laiko, kol pasveiks- ta. Bet paprastai ligoniniai izo- liuojami nuo sveikųjų iki jė- gų atgavimo, arba, jei proti- niai, — iki visiškio išgyjimo. Būtų gera ir tiems "vadukams" — organizaciniams li- gionims kiek nuosaliai pasi- traukti, izoliuoti, ir patien- apsvarstyti padarytas klaidas ir tebedaromą žalą. Na, bet čia jau laiko klausimas.

Šį kartą daugiau norėčiau sustoti prie pačiam straipsnyje "Winnipegiečiai pasiryžę veikti" minčių.

Kiekvienam winnipegiečiui

žinoma (aišku, jei jie nori tai teisingai suprasti), kad K. L. Tarybos ir K. L. S-gos Winni- pego skyriai K. L. Bendruo- menės Winnipeg skyriaus steigiamajame susirinkime bu- vo nutarta ne panaikinti, o tik jų veikimą suspenduoti, kol centrai susitars. Taigi jie ne- buvo panaikinti, kaip kad "Ta- rybininkas" rašo, bet tik veiki- mas sustabdytas. Jei būtų bu- vę panaikinti, tada atgimimo tėvai negalėtų jo atgimdyti, bet turėtų kurti iš naujo. Tuo tarpu ir bylos ir atspaudai ir kasos pinigai tebėra Winnipe- ge, bet neperduoti minimų or- ganizacijų centrams. Čia tai ir kyla klausimas, kas davė tei- sę naudoti K. L. Tarybos vār- dą grupei asmenų pasipelnymui. Juk kad čia nėra atgimi- mas — tai aišku kiekvienam, nes ligi šiol K. L. Tarybos Winnipeg skyriaus narių su- sirinkimas nuo Bendruomenės įsikūrimo nebuvo niekada sauktas, o tik visuotinis susi- rinkimas galėtų pasisakyti ar "atgimti" ar toliau laikytis Bendruomenės steig. susirinki- mo nutarimų ir dar prieš tai L. O. K. Bendruomenei Win- nipegiečiai turėtų nutarimų, kurio nariais buvo ir Tarybos valdy- bos pirmininkas ir nariai. Yra skirtumas tarp banketo ir "atgimimo". Visi puikiai žino- me Winnipeg, kad ruošiamų klu- be banketų publiką visuomet sudaro didesnė pusė kitatau- čių, neretai ir ryškių plunks- nių draugai. Kaip gi čia? Ar ir jie bus to "atgimimo" skyriaus nariai?! Banketas lai lieka banketu, turima Tarybos ant- spauda lai tebūna antspauduo- jami įėjimo bilečiai, tikimės, kad surinktas pelnas eis ge- ram tikslui, atsimenant p. Pr. Matulionio ir p. J. Januškos nuveiktus Winnipeg darbus. Lietuvos labui, tačiau Tarybos "atgimdymas" lai palieka ki- tam kartui, kai bus galima tą daugumos valia paremti. Gi, norint, kad banketas pavyktų, kažin ar reikėjo puliti tam straipsnyje esamas senas ir vos besikuriančias organizacijas. Ką ligi šiol Bendruomenė atli- ko ir įvykdė, kažin ar atski- ros organizacijos būtų pajėgu- sios. Kritikuoti ir banketus su- ruošti, tai nesunku, bet ką nors pozityvaus padaryti, rei- kia ir lėšų ir laiko ir sutelktų jėgų. Visiškai be reikalo puo- lamas vietos lietuvių kunigas. Jo nei viena iš esamų organi- zacijų neišlaikė ligi šiol ir ne- išlaiko. Jis to ir neprašo ir, ka- žin, žinant jo taurią asmeny- bę, ar priimtų kokią nors vi- suomeninę — organizacijos pa- siūlytą auką. Jo darbai Win- nipegiečių tarpe patys už save kalba. Negalima iš jo rei- kalauti, kad jis priklausytų

Šiaurės Korėjos kariuomenė plaukia per Han upę, kurios til- tus sunaikino Amerikos aviacija.

Iš Saulėtos Floridos

MIAMI, Fla. — Vietos Ame- rikos Lietuvių Taryba jau da- bar 1951 m. vasario 16 d. nu- samsdė salę, kad tai diena ki- ti to salės neužimtu.

Ir čia atsirado klubo vienas narys, kuris norėjo ALT pa- kenkti. Vietos lietuvių visuo- menė tiki, kad sekančiais me- tais vasario 16 d. praeis geriau ir bus žymiau daugiau publi- kos.

Dabartinio laiku ALT turi darbščią valdybą, tai A. D. Kaulakį, kuris pirmininkauja. Daugnoras ir kiti visi gerų no- rų pilni. Šiais metais tos šven- tės proga buvo surinkta tik 600 dolerių; spėjama, kad sekan- čiais metais bus visos tūkstan- tis. Jau dabar ruošiamasi kas reikia tai šventei, kurios šūkis: vienybė — galybė.

Lenkai čia jau turi savo sve- taingę, o mes lietuviai kažkodėl šiuo atsitikimu esame atsilikę. Čia bus neužilgo įsteigta lietu- vių parapija. Čia veikia Mia- mi lietuvių piliečių klubas, ku- riam patartina visiems pri- klausyti. Jo pirmininkas yra A. N. Kedšel, tai gabus veikė- jas.

Miami yra jau daug pasitu- rinčių lietuvių. Ponai P. Usa-

"Literatūros Dr-jai" ir komu- nistus proteguoti. Taigi ir priekaištas organizacijoms, kad jų vyriausias tikslas ka- nigėlių palaikyti, yra iš pirmo išlaultas šmeižtas.

Ta pačia proga norėtusi iš- kelti vieną klausimą "tarybi- ninkui", į kurį tačiau atsaky- mo nelaukiau "tarybininką" pa- kankamai iš ideologinės pusės pažindamas. Ar birželio 13-14 d.d., atseit, iš Lietuvos pirmų jų trėminių minėjimas prisi- deda prie Lietuvos išlaisvini- mo, bent moraliskai veikiant kitataučių ir pasaulio sąžinę, ar ne? Jei taip, tai kur buvo socialistas "atgimimo tėvas" šiais metais, ir pernai. Juk, jei "vaduojam tėvynę", tai ir ei- kim viešumom, dirbkim po- zityvų darbą, bet savęs negar- sinkime tik per laikraščius ir nereikalaukime to kas nepri- klauso. Pirmą reik išmokyti ki- tus gerbti, tik tada tegalima laukti, kad ir tave gerbs.

Atsitrau p. Pr. Matulio- nį ir Jurgį Janušką, jų pavar- des čia paminėjęs. Būčiau to nedaręs, jei tai nebūtų atlikta 176 Nr. Aš nuosirdžiai tikiu, kad 176 Nr. tilpusi korespon- dencija parašyta be jų žinios, ypač kas liečia K. L. Tarybos Winnipeg skyriaus "atgimi- mą". Iškeltosios tame straip- snyje nesamoniškos, jie nieka- da nepritartų.

Atrodo, kad pagaliau jau ga- lėtų ir paaiškėti, kas gi yra tos "koronės". Ir neabejoju, kad ypač winnipegiečiai puikiau- siai suprato kas tos "koronės" yra. Netgi ir pačiai didžiausiai "koronei", tur būt, aišku, ar ne?

Suspenduotas Tarybininkas

Kritika ir Polemika

Neturtingam (schluss) dypukui

Nepamiršk, kad prieš mėne- sius ar metus gyvenai vokie- čių kariuomenės arklidėse, kad rašai graudžius laiškus dėdei mainieriui į Pensylvaniją, dėdei Fordo darbininkui į De- troitą arba dėdei, dirbančiam skerdykloje, Chicagon. Tik jo ir tūkstantį kartų jo — ame- rikiečio lietuvių — brolio dė- ka šiandien esi čia, turtingiau- sioj pasaulio šaly, laisviausioj ir saugiausioj vietoj.

Šiandien gi, su pakaruokliš- ku "humoru" bandai užgaulio- ti savo gerąjį dėdę? Ne tu vienas dypukas ir ne tu vienas skaitei "Naujienose" Ambro- zės humoristinius trupinėlius. Ambrozės pamintėti "jo" ir "schluss" buvo visai vietoj, vi- sai nuosaiklu ir skoninga ir tai buvo tikras humoras. Tavo gi (jau daugelį kartų girdėti!) "dresės", "šiušiai" ir "beismon- tai", įdėti į supuvusius rėmus, verti pasišlykštėjimo.

Kvaily ir peckeli, tu turi ži- noti, kad dėl panašių teplojių- mų kyla nemalonių diskusio- jos tarp senųjų išeivių ir bu- vusių tremtinių ir pastarieji turi daug aiškintis, atspaiši- nėti, įrodinėti. Tikrai, devy- niasdešimt devyni turi rausti dėl šimtojo — dėl jūlauso be- gėdžio.

Reikia tikėtis, kad šį kartą broliai amerikiečiai į "Schluss Dypuko" žodžius neregauos, nes taip rašyti sveikas žmogus vargu išdrįs... Nebent jau "schluss"...

Irgi Dypukas, bet ne schluss. 1950.VIII.1.

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONES! DARBŲ NINKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSL- NINKAI, JIE ŽINO, KAD NAU- JIENOS PADUODA TEISIN- GIAUSIAS ŽINIAS IR GE- RJAUSIUS RASTUS.

SOTUS ALKANAM PADĖK!

AID OVERSEAS, Inc., 2244 W. 23rd Place. CHICAGO 8, ILL. TELEFONAS VIRGINIA 7-8711.

AID OVERSEAS, INC., siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus Europos kraštus, išskiriant SSSR. Pristatymas trunka apie 18 dienų. Maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chi- cago siunčiami AIR MAIL. Kely dingę siuntiniai keičiami kitais, nes pilnas draudimas. Reikalaukite pilno sąrašo.

SIUNTINYS Nr. 3—\$6.60	SIUNTINYS Nr. 19—\$9.95
4 sv. rūkytų lašinių	4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų	2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino	2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos	2 sv. marmelado
SIUNTINYS Nr. 5—\$5.60	4 sv. degtintos kavos
2 sv. rūkytų lašinių	4 1/2 sv. cukraus
2 sv. marmelado	2 gabalai tualet muilo
2 sv. pupelių kavos	SIUNTINYS Nr. 25
2 sv. cukraus	E) 10 sv. gryn. kiaul. taukų \$4.25
1 sv. margarino	C) 15 sv. gryn. kiaul. taukų 5.49
SIUNTINYS Nr. 10—\$6.40	D) 37 sv. gryn. kiaul. taukų 8.85
2 sv. rūkytų lašinių	SIUNTINYS Nr. 30
2 sv. kiaulinių taukų	A) 5 sv. degtintos kavos \$5.50
2 sv. margarino	B) 5 sv. deg. kavos 5 skard. \$5.80
2 sv. degtintos kavos	SIUNTINYS Nr. 93—\$6.95
1 sv. šokolado	5 sv. degtintos kavos
SIUNTINYS Nr. 12—\$5.95	SIUNTINYS Nr. 94
3 sv. rūkytų lašinių	A) 5.5 sv. šokolado \$4.50
2 sv. kiaulinių taukų	B) 8 sv. bičių medaus 4.80
2 sv. degtintos kavos	C) 5 sv. kakavos 3.40
2 sv. cukraus	E) 10 sv. džiovintų salyvių 3.60
	I) 5.5 svarų margarino 3.50

District Savings

SAUGI ir PELNINGA VIETA Taupymui

Valdžia Apdraudžia Taupymo Sąskaitas

Kiekviena taupymo sąskaita yra U. S. Valdžios agentūros ap- drausta iki \$5,000.00. Taupyti galite kiek tik norite ir kada norite.

PELNINGAS DIVIDENDAS

Jūsų doleriai čia pakinkomi į darbą ir neša jums pelningą di- videndą, kuris išmokamas kas šeši mėnesiai.

District Savings AND LOAN ASSOCIATION

3236 So. Halsted Street Phone: CALumet 5-4118

Jos. M. Mozeris, Secretary

Necedah Pilgrimage Specialus Traukiniai

TIESIAI IKI VAN HOOF FARMOS ARTI NECEDAH, WIS.

Dėl populiarus pareikalavimo du specialius traukinius vaiksčius iš Chicago tiesiai į Van Hoof farmą, arti Necedah, Wisconsin. Vien Pullman Special išeis iš Chicago išvakarėse Rugpjūčio 14 dieną ir su Rezervuotom vietom Specialus traukinys ryte, Rugpjūčio 15 d. Abu traukiniai terminuos mūsų pačių šeimoms bėgais, tik vienas blokas nuo Van Hoof farmos. I abi puses biletai: žemutinė lova, \$17.65; viršutinė—\$16.75; coach \$10.10. Federaliai takai prisidės.

TVARKASTIS

(Central Standard Time) ALL-PULLMAN SPECIAL Iš Chicago 10:59 pp (rugs. 14) Ribus Necedah 6:00 val. ryto (rugs. 15) REZERVUOTOS S. V. VIETOS Iš Chicago 5:45 r. (rugs. 15) Ribus Necedah 10:45 ryto (rugs. 15) Pastaba: Abu traukiniai išeis iš Van Hoof farmos rugs. 15 d. 1:45 popiet ir ribus Chicago 3:45 val. vakaro.

For reservations only telephone ANdover 3-2567 For tickets and further information apply to CITY TICKET OFFICE 148 S. Clark Street, CHICAGO PASSENGER TERMINAL Canal & Madison Sts. Ph. DEarborn 2-2121

CHICAGO and NORTH WESTERN SYSTEM

SAVE TROUBLE ACT NOW! Get clean, efficient heat this winter with a dependable CITIES SERVICE

Oil Burner Call us now! CITIES SERVICE OIL CO. 3200 SO. WESTERN AVE. Ph. FRontier 6-2600

PROGRESS LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĖS PECIALI, SALDYTUVAI, TELE- VIZIJOS APARATAI, SKALBIA- MOS MAŠINOS, BALDAI, MAT- RACAI, KILIMAI, LOVOS IR DAUGIAU BALDAI. Didžiausias Pasirinkimas MAŽIAUSIOS KAINOS Lengviausi Išmokėjimai. Baldai Padaromi Pagal Užsakymą

PROGRESS FURNITURE CO. 3224 SO. HALSTED ST. Tel. Victory 2-4226

4183 ARCHER AVE. Tel. LAfayette 3-3171 CHICAGO, ILL. Leidžiame lietuviškas radio pro- gramas antradieniais 7:30 valandą vakare iš stoties WGES, 5000 watts—1390 kil.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus 100% apdrausta DRABUŽIAI GYDUOLĖS ir t. t. Jūsų giminės gaus be jokių jėms išlaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC. 220 SO. STATE ST., CHICAGO Tel. WAbash 2-9354 Atėdara šeštadien, iki 1:30 popiet.

CEMENTINIS DARBAS Šaukti HEMLOCK 4-5788 RODMAN BROTHERS PILNAS PATARNAVIMAS S. Ligatvial, Laptal, Keliukai Belmanso ir Guroso Grindys Masinu Pagrindine HEMLOCK 4-5788 Vakaris, Sekm. ir Sventadieniais šaukti HEMLOCK 4-5788 Klausiti Albert

Ar jūs kenčiate nuo—

- DUSULIO
- VASAROS SLOGU
- BRONCHITO?

Greitai pagalbai vartok ARNOLD'S BRONCHI-LIXIR

8 uncijų 1.75 Tikrai

Šaukite arba rašykite. Mes jums pasiūsiame ARNOLD LABORATORIES 285 DIVERSEY ALBany 2-9600

D E M E S I O ! NUOSAVYBIŲ SAVININKAI!

Pereikite dabar prie pigesnio, pa- togesnio ir pilnai automatiško gazo ar aliejaus apšildymo.

MUELLER CLIMATROL ALIEJINIS PĖČIUS Pilnas įrengimas už \$295.00 Mueller Climatrol gazinis pėčius Pilnas įrengimas už \$255.00. Lengvos išmokėjimo, sąlygos. Dykai apskaičiuojame.

REEDER SHEET METAL WORKS 4518 West 63rd Street PORTSMOUTH 7-9160

S A X E SERVICE STATION

Gaukit Firestone Brake Special štai ką mes darome

1. Nuimam priešakinis ratus ir patikrinam pamušalą.
2. Išvalom, apžiūrim ir ištepam priešakinį ratų ašis.
3. Patikrinam stabdžių briaunas
4. Patikrinam ir priededam stab- džų skysčio, jei reikia.
5. Pritaikom stabdžius, kad pil- nai ir tamptariai, veiktų
6. Atsargiai išstiriam stabdžius.

Sinclair Service FIRESTONE STORE 148th ir Indianapolis Blvd. E. C. 1358 East Chicago, Ind. 3845 Ridge — Highland 681 Highland, Ind.

SAVAITRAŠTIS

"ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS"

U. S. A. metams kainuoja Du doleriai

Galima išsirašyti per "Nau- jienas" arba tiesioginiai, adresuojant:

"A. L. Balsas"

Casilla de Correo 303, Buenos Aires, Argentina.

AR ŽINOTE KĄ RAŠO

"KELEIVIS"

AR ŽINOTE, kodėl vieni ji giria, kiti keikia, bet visi mėg- sta ji skaityti?

Net ir kunigai pasislėpę ji studijuoja, nors savo parapi- joms draudžia ji į rankas paimiti.

"KELEIVIS" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepa- taikauja ir nesibijo teisybės skelbti.

Žmonių mulkintojus ir ap- gavikus jįsi lupa be jokio pasigallėjimo.

Be to, jame rasi visokių pa- tarimų, pamokinių, gražių eilių, įdomių pavelsių ir žinių iš viso pasaulio.

Kainuoja tik \$3.00 metams. Adresas toks:

"KELEIVIS"

636 Broadway SO. BOSTON, MASS.

SKAITYKIT IR KITŲS RAGINKITE SKAITYTI

"NAUJENAS"

3-NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.—SESTADIENIS, RUGP. 5, 1950

PATRUKE ŽMONES! Atsiminkite šitą! Daug žmonių klausia kokia priežastis, kad mano ruptūra tokia didelė DABAR. Kai aš pradėjau nešioti paraištį (Truss), mano ruptūra (pa- trukimas) buvo maža. Taip! Daugelis jūsų ankščiau ar vėliau turite ta pačią bėdą, kaip ir kiti, jeigu JŪS nesiojate NETINKAMĄ paraištį arba nepaisote SAVO mažo patrukimo šandien. Rytoj gali atsirasti DIDELIS gūžas arba BLOGAU. Galvok teisingai, kol JŪSŲ ruptūra dar maža. Kodėl kentėti ilgiau? Vertingas patarimas DYKAI Jauskis smagiai. Gaukit palengvinimą DABAR. Ateikit pabandyti ir MATYKIT naują moksliškai išplanuotą "HOLD UP" ruptūros palaikytą, kuris skirtingas nuo bėle kurių, kuri jus turėtoje. Niekur kitur geriau. Palaiko, raumenis deikite, kad ruptūra LAIKYTŲSI AUKŠTŲN ir VIDUJ, kad nesiveržtu. Nespaudžia pratrusių raumenų ir nepadarys trūkimo didesnio. Nėra kojų dirzelių arba elastiko diržo. DYKAI pasitarimas kasdien nuo 10-6. Kainos \$15.00 ir aukščiau.

HUB RUPTURE SYSTEM 166 W. WASHINGTON STREET, Room 316, arti City Hall Telefonas DEARBORN 2-2921.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilis, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc. 222 WEST ADAMS STREET Telefonas CEntral 6-5208 KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų: COLUMBIA INSURANCE COMPANY PEARY ASSURANCE COMPANY LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO. MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO. MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Publ. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. Phone CAnal 6-8500

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
\$7.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$9.00 per year in Chicago
4 cents per copy

Užsakymo kaina:
Chicagoje — paštu: \$9.00
Metams 4.50
Pusei metų 2.25
Trims mėnesiams90
Vienam mėnesiui30

Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija 4c.
Savaitei25
Mėnesiui90

Jungtinės Valstybės, ne Chicagoj:
Metams \$7.00
Pusei metų 3.50
Trims mėnesiams 2.00

Užsienio:
Metams \$10.00
Pusei metų 5.50
Trims mėnesiams 3.00

Naujienos eina kasdien išskiriant sekmdienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel. CAnal 6-8500.
Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Keturi Maliko Pralaimėjimai

Po ilgų ir aštrių ginčų Jungtinių Tautų Saugumo Taryboje, užvakar buvo balsuojami keturi pasiūlymai — ir kiekvienam balsavime Malikas prakišo. Jakov Malik, Sovietų Sąjungos vyriausias delegatas, yra Saugumo Tarybos pirmininkas rugpjūčio sesijoje. Panaudodamas šią savo postą, jisai darė visokius manevrus, stengdamasis praveisti savo programą.

Bet Saugumo Taryba atmetė daugumą balsų jo patvarkymą, kokioje eilėje turi būt sprendžiami pateikti Tarybai klausimai. Dauguma atmetė taip pat Sovietų delegato pasiūlytą darbotvarkę ir priėmė Jungtinių Valstybių pasiūlymą. Pagaliau, Saugumo Taryba atmetė Sovietų pasiūlymą įdėti Kinijos komunistų priėmimo klausimą į darbotvarkę. Pastarasis klausimas dabartinėje sesijoje nebus svarstomas — bent iki to laiko, kol nebus pabaigti ginčai dėl Korėjos konflikto.

Malikui nepasisekė sugriauti frontą tautų, kovojančių prieš komunistinius agresorius Korėjoje. Jisai galėjo tikta plūstis ir melagingais priekaištais užgaulioti bei šmeižti savo oponentus, ypač Jungtines Valstybes. Kažin, kaip ilgai Vakarų tautos toleruos jo begėdiškus šmeižtus?

Tolimųjų Rytų Politika Keičiasi

Gen. Douglas MacArthur buvo Formozoje ir dvi dienas tarėsi su gen. Chiang Kai-sheku. Kadangi prezidentas Trumanas įsakė JAV laivynui ginti Formozą, tai Amerikos karo vadovybės ir tautinės kinų vyriausybės kooperavimas šitame reikale yra būtinas. Po pasitarimų Formozoje gen. Chiang Kai-shekas pasidarė ir formaliai Jungtinių Valstybių karo sąjungininkas toje srityje.

Apie tai pranešė savo pareiškime tautinės Kinijos vadas, džiaugdamasis, kad pasitarimai su gen. MacArthuru padėjo pagrindą "Formozos gynimui ir kariniam kinų-amerikiečių bendradarbiavimui".

Šią karinę sąjungą Washingtonas parėmė, išleisdamas naują instrukciją savo atstovams užsienio. Valstybės departamento laiškas jiems sako:

"Jungtinės Valstybės pripažįsta Tautinę vyriausybę Kinijos vyriausybę ir, kaip departamentas daug kartų yra pareiškęs, jos nesirengia svarstyti Kinijos komunistų režimo pripažinimo klausimo."

Taigi Jungtinės Valstybės dabar vėl remia gen. Chiang Kai-sheko vyriausybę ir padeda jai atsигinti nuo komunistų. Jeigu Kinijos komunistai puls Formozą, tai jiems teks kariauti ne tikta prieš Chiang Kai-sheką, bet ir prieš Jungtines Valstybes.

O pereitą gruodžio mėnesį (23 d.) valstybės departamentas jau buvo išsiuntinėjęs slapta pranešimą savo pasiuntinybėms svetimos šalyje, kad Amerika nesipriešins Kinijos komunistų įsiveržimui į Formozos salą. Ant Chiang Kai-sheko vyriausybės Washingtonas buvo padėjęs "kryžių".

Stalino suplanuotas agresijos žygis Korėjoje priverstė Jungtines Valstybes savo politiką Tolimuose Rytuose pakeisti.

Paskola Ispanijai

Svarstydamos pinigų paskyrimą visoms Jungtinių Valstybių išlaidoms šiems metams, senatas nutarė 65 balsais prieš 15 duoti \$100,000,000 paskolą Ispanijai. Sumanymo rėmėjai pradžioje siūlė šią sumą paimti iš teikiamų svetimoms šalims pašalpų pagal Marshallo planą, bet paskui buvo priimta pataisa, kad paskolą turės duoti Eksporto-Importo bankas, tik ją "administruos" E. C. A. direktorius.

Prezidentas Trumanas ir valstybės sekretorius Acheson viešai pasisakė prieš Ispanijos paskolos jungimą su Marshallo plano administracija, bet senatas nutarė jų kritikos nepaisyti. Prieš prezidento ir valstybės sekretoriaus nuomonę išėjo net ir pats daugumos vadas Lucas (kuris beje, dažnai pataikauja tai kraštutiniams kairiesiems, tai kraštutiniams dešiniams).

Tą paskolą Ispanijos diktatūrai kišti į valstybės biudžeto bilių nėra jokios prasmės; tačiau senatas norėjo parodyti savo simpatiją generolui Franco, kurį demokratinės šalys taip ilgai "skriaudė", neprimdamos jo ir savo draugiją. Jeigu kiltų karas su Rusija, tai Vakarai kvieštų jį talkon prieš bolševikus. Tik ar iš jo talkos būtų kokia nauda, tai dar klausimas. Juk Franco nuvertė ne komunistų valdžią, o demokratinę respubliką. Jį pavertė "didvyriu" daugiausia komunistų propaganda.

APŽVALGA

DVILYPĖ INDIJOS VALDŽIOS POZICIJA

Indijos ministru pirmininkas Nehru savo kalboje parlamente pasmerkė komunistų agresiją Korėjoje ir pasakė, kad tas konfliktas privalo neišieiti iš Korėjos ribų. Jo nereikia siesti su Formozos ir Indo-Kinijos klausimais. Kai dėl Korėjos ateities, tai jos likimą turėsią išspręsti patys Korėjos gyventojai.

Tačiau Nehru stoja už tai, kad komunistinė Kinija būtų priimta į Jungtines Tautas. Jo manymu, jeigu Mao Tze-tung atstovas būtų pirmiau buvęs priimtas į JT Saugumo Tarybą, tai "daugelis pavojingų dalykų, jų skaičiuje ir tai, kas darosi Korėjoje, būtų gal neįvykę". Čia nevisai aiški jo logika.

Jeigu Korėjos konfliktas neprivalo būti jungiamas su kitais klausimais, tai kam Nehru bando jį sujungti su Kinijos atstovavimu Jungtinėse Tautose?

Ir kodėl jisai mano, kad Mao Tze-tungo atstovo priėmimas į Saugumo Tarybą būtų sulaikęs šiaurės korėjiečius nuo agresijos prieš Korėjos Respubliką?

Jo teorija, matyt, tokia: Kremlius reikalavo, kad Kinijos komunistai būtų priimti į Jungtines Tautas; kadangi jo reikalavimas nebuvo patenkintas geruoju, tai Kremlius nutarė pasiekti savo tikslą jėga ir liepė šiaurės Korėjos komunistams pradėti karą prieš pietinės Korėjos respubliką. — tikėdamasis, kad Jungtinės Valstybės nusigąs ir nebesipriešins Kinijos komunistų priėmimui į Jungtines Tautas. Todėl Nehru galvoja, kad geriau būtų buvę nusileisti Maskvai, nelaukiant, iki ji ims varžytis smurtą.

Iš šitos teorijos visai logiškai išplaukia ir dabartinis Indijos premjero nusistatymas, kad, norint atsteigti taiką Korėjoje, reikia pirmą išspręsti Kinijos atstovavimo klausimą Jungtinėse Tautose, patenkinti Rusiją.

Šituo nusistatymu vadovavosi Nehru, rašydamas savo laiškus Washingtonui ir Maskvai, ir jo laikosi Indijos delegatas JT Saugumo Taryboje.

Premjeras Nehru smerkia agresiją, bet nenori prieš ją kovoti. Jisai tiki, kad agresijos galima išvengti, darant nuolaidas agresoriui.

Nesipriešinimas smurtui

Tai seniai diskredituota "apeasement'o" politika. Vakarai jau atmetė, bet Indijos veikdų galvosena dar tebėra jai palanki. Tie veikėjai buvo išauklėti Mahatma Gandhi "nesipriešinimo" idėjų dvasioje.

Premjeras Nehru buvo vienas iš artimiausių Gandhi sekėjų ir bendradarbių.

Nehru yra šviesus asmuo ir labai stambus politikas, galbūt, stambiausias visoje Azijoje. Bet idėja, kad nesipriešinimas smurtui yra reformacija, ir neretai studijas tęsė jau protestantų universitetuose; vėl kita dalis pasirinko sau kitą, ne kunigo profesiją (daug jų ėjo mokytojais į didikų dvarus). Ir tik ne daugiau kaip trečioji dalis grįždavo Lietuvon kunigais, bet jų vos užtekdaavo dviejų vyskupijų vyskupų, pralotų ir kanauninkų vietoms užimti; ir jų tarpe buvo nemaža atėjūnų iš Lenkijos. O daugumai tų bažnytinųjų didikų rūpėjo ne bažnyčios reikalai, ne liaudies krikščioninimas, bet pajamos iš jų valdomų beneficijų ir politinė įtaka. Daugelis parapijų, pralotų ir kanauninkų valdomų iš Vilniaus ar iš Varnių, per išitus dešimtmečius nematė kunigo ir negirdėjo savo "dvasios ganytojo" gyvojo žodžio. To absoliutinio katalikų dvasininkijos apsilėidimo paseka buvo dvejopas: viena, XVI amžiuje kuone visa Lietuvos diduomenė ir žymi dalis eilinių bajorų persimetė į reformacijos pusę; antra, palikta visai sau, liaudies anksčiau slapiai, nedrąsiai, garbinusi savo senuosius dievus, XVI amžiuje daug kur, ypač Zemaitijoje, atvirai grįžo prie savo senosios tikybos. Protestantizmui įvairiomis formomis plisti Lietuvoje XVI a. nemaža padėjo ir tai, kad jau nuo 1547 m. lietuvių kalba buvo leidžiamos protestantų knygos, kurių, nors ir nedidelis skaičius, paplisdavo ir Didžiojoje Lietuvoje, o katalikai neturėjo nieko prieš jas platinti. Daugelis iš Lietuvos kilusių studentų, kurie studijavo vokiečių universitetuose — Karaliaučiuje, Wittenberge, Tuebingene ir kitur, ar patys dalyvavo

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA DR. P. JONIKAS

Jablonkinės rašybos pagrindai (Tęsinys)

5. Vienodos šaknies pagrindas

Anksčiau Jablonskis rašė *būva, lyja* (šalia *kėra, šąla*), bet paskui priėmė vilniškės rašybos būvą, lyją, nes jis nenorėjo dvejaip rašyti vienaip tariamų to paties žodžio lyčių. Todėl šalia būti reikią rašyti ir bū-va, šalia lyti ir ly-ja. Tais pačiais sumetimais ilgainiui Jablonskis vietoj *lušta* ėmė rašyti *lūž-ta* šalia bendraties *lūž-ti*. *Lūž-ta* nėra nei garsinis rašymas (tariame *lūž-ta*), nei kilminis (ji kilusi iš *lūž-ta*, plg. *pyk-sta*), bet tik vienodos vienaip tariamos šaknies rašymas.

6. Vieno priebalsio pagrindas

Bėk, šok, veis, zirs, veš... rašymas grindžiamas tuo, kad dvigubų priebalsių žodyje mes neturime, todėl ir nerašome. Taigi *šok+k* (plg. *neš+k*) virsta *šok*, *bėg+k* virsta *bėk+k* (dėl priebalsių supanašėjimo, arba asimiliacijos) ir pagaliau *bėk*; *zirs+s* (plg. *lik+s*) virsta *zirs* ir t.t. Bet vėl šis pagrindas nebetaikomas sudurtiniams (priešdėliniams ir dvisakniams) žodžiams. Dėl to prieš tą dėsny rašoma: *už-žieb, už-šaukė, už-stojo, at-tempk, nos-ksylė, dalg-kotis*... (tariame: *užiebė, užaukė, užstoj* arba knygiškiau *užstoj*, *atempk* ar *atempk*, *nosksylė, dalkotis*).

7. Pogarsinis pagrindas

Tokias lytis kaip *medži-ai, jauči-ai* Jablonskis aiškina reikiant rašyti galūnėje su *a* dėl to, kad *d, t* (plg. *med-is, jaut-is*) čia išvirstančios *dz, č*. Kur *d, t* neišvirstančios *dz, č*, reikią rašyti *e*: *aud-ei, siaut-ei*. Žinoma, *medžiai, jaučiai* rašymą (kuris iš tikrųjų yra kilminis) Jablonskis galėjo praktikos reikalui aiškinti ir prigretinimu (analogija), kaip aiškino rašymą *arkliai*. Šio pogarsinio pagrindo būtų čia pakakti tik lytims *aud-ei, siaut-ei*, pagaliau *kat-ei, su kat-e, Magd-e*, kad vėl iš jų prigretinimo galima būtų paaiškinti kitų vadinamojo *-ė* kamieno (kurį vsk. vardininkas turi galūnė *-ė*) daiktavardžių bei būdvardžių rašybą (*karvėi, su karvė...*).

8. Tarminis pagrindas

Nors Jablonskis ir pripažino, jog rašybą, kaip ir pačią rašomąją kalbą, reikia remti viena tarpe (aukštaičių vakariečių, arba panevunių), vis dėlto kai kuriais rašybos atvejais stengėsi ir įvairių tarmių žmonėms įlikti. Pvz. jis pripažįsta, jog vad. nosinės *a, e, i, u* tarp ko kita esančios skiriamos įvairių tarmių atstovams, tariantiems tas raides savotiškai, kad jį lengviau suprastų raštą. Jam tos raidės buvo lyg tam tikri bendrieji simboliai, iš kurių išsišakoją jų tarminiai skirtumai. Tą tarminį rašybos pagrindą ypač labai iškėlė A. Baranauškas, labiausiai K. Jaunius, o dar prieš juodu A. Kitičevičius (1848). Tik Jablonskis čia tarminiu keliu nėjo taip toli, kaip pirmuoju d. Todėl jis rašė šalia *egle* (iš senesnės lyties *eglen*) su *egl-e, lauk-e* (vietininkas), nors ir

mu galima įveikti piktą, neleidžia jam suprasti bolševikiško imperializmo esmės. Jam atrodo, kad nuolaida bolševikams Kinijoje juos numaldys ir jie paliks ramybėje kitas šalis Azijoje, jų tarpe ir Korėją. O būtų kaip tik priešingai: pilnai įsitvirtinę Kinijoje, bolševikai siektų ne tikta pagrobti visą Korėją, bet ir imtų plauti Japonijos užkariavimą.

9. Nuosakumo pagrindas

Jablonskis iš rašybos taisyklių reikalavo pakankamo nuosakumo, įmanomos logikos, kad nereikėtų daug įvairių mažočių skyrium dėtis į galvą. Todėl dar IX a. gale įvairiaip rašomus dvibalsius *ie, uo* reikalavo rašyti vienaip: *i* ir *u* su mažais *e* ar o viršuje, arba, dėl grafikos paprastumo, šiandieniskai. Kai dar tebuvo rašoma *i : y* trumpajam ir ilgajam balsiui skirti, bet tik vienas u abiem, tai Jablonskis dėl nuosakumo reikalavo taip pat žymėti ir ilgąją *u*; jei-ilgajam *y* turime atskirą (kitos formos) rašmenį, tai atskirą reiktų turėti ir ilgajam *u*. Taip pat jei rašome *dž*, tai nuosakumas reikalaujantis ir *tš* (ne *č*) rašyti, nes kaip pirmuoju pažymime jo kilimą iš *d* (*med-is : medž-io*), taip antruoju turime pažymėti kilimą iš *t* (*jaut-is : jautš-io*). Jablonskis prikišo Jauniui neuosakumą, kam šis rašas *kasiu* su vienu priebalsiu *s* (iš *kas+siu*), o *palauk* (iš *palauk+k*) su dviem vienodais priebalsiais.

10. Tradicinis pagrindas

Kai kurias lytis, kurioms kiti pagrindai neaiškūs arba sunkūs, Jablonskis siūlė rašyti taip, kaip jau esą lig šiol įprasta. Todėl jis rašė *ankštas, aukštas, rekšlys* su *k*, nors, esą, kai kas gal ir norėtų rašyti iš kilmės, siedamas su *anga*, lot. *angustus, augti, rezginės* (su *g*). Dėl tradicijos liepė rašyti ir *j, i- (i miesta, įsidėti, jarti)*, nes taip rašė Prūsai, Kuršaitis, pirmieji mūsų laikraščiai (Aušra, Varpas, Apžvalga). Tačiau ir čia griežto nuosakumo jis neišlaikė.

11. Laisvojo apsisprendimo pagrindas

Jablonskis leidžia rašančiajam laisvai apsispręsti ten, kur dėl kitų pagrindų pritaikymo tenka abejoti, ypač kur žodžio kilmė kalbiškai nelavinant žinogui nesanti aiški. Tada tenką rašyti iš garsų, pvz. *kipsas*. Taip pat iš garsų esą rašyti ir tie vietų vardai, kurių kilmė nebejauciama tariantiems juos žmonėms, pvz. *Vyšpiniai* (šalia *vyšpiniai, vyžų pynėjai*).

Jablonkinėje rašyboje, kuri, kaip matėme, nėra sudariusi pagal vieno Jablonskio norą, yra kiek ir neaiškumų, netikslumų, rašantųjų apsunkinančių.

Taigi matome, kad šiandieninė mūsų jablonkinė rašyba remiasi daugeliu pagrindų, vienas kitą susiaurinančių, perkertančių, kurie pagaliau sudaro daugybę atvejų, vadinamųjų rašybos taisyklių.

Gali atrodyti, jog būtų geriausia, kad rašybai būtų pritaikytas vienas kuris pagrindas (pvz. garsinis). Nors teoretiškai tai ir galima, bet praktiškai neįmanoma. Rašyti nevisada vienas garsinis pagrindas lengviausias, bet skaityti, juoba suprasti, kas parašyta, jau tikrai vieno šio pagrindo nebeįmanoma. Žinoma, kitas klausimas, ar viskas jablonkinėje rašyboje (ypač kai kurie atskiri atvejai) kaip reikiant sutvarkyta, numatyta.

SENAUSIOS LIETUVIŠKOS KATALIKŲ KNYGOS XVI-XVII AMŽIUJE

Rašo PROF. VACLOVAS BIRŽISKA (Tęsinys)

XIV amžiaus pabaigoje Lietuvai su Zemaitija priėmus krikštą, katalikiškoji lietuvių visuomenė buvo palikta be jokių lietuviškų bažnytinųjų tekstų, išskyrus jau V šios knygos skirsnyje minėtus Jogailos išverstus lietuviškus poterių. Žymiausioji katalikų pamaldų dalis buvo atliekama lotynų kalba; vadinamos papildomosios pamaldų dalys — evangelijų skaitymas, pamokslai — arba visiškai nebuvo skaitomos, arba buvo atliekamos lenkų kalba, nes ligi pat antrosios XVI a. pusės žymiausioji Lietuvos kunigų dalis buvo atėjūnai iš Lenkijos; pačioje Lietuvoje, ligi jėzuitams atėjus, nebuvo net nei vienos dvasinės seminarijos kunigams ruošti. Tik kandidatai užimti aukštesnėms dvasinėje hierarchijoje vietoms Vilniaus ir Medininkų (Zemaičių) vyskupijose teologinių studijų važiuodavo į Krokuvos akademią, bet ir čia per visą XV ir XVI amžių, ligi Vilniaus akademijos įkūrimo, tegalima prisiskaičiuoti ne daugiau kaip 350 iš Lietuvos kilusių studentų. Iš jų žymi dalis, studijas pabaigę, Lietuvon negrįžo, bet liko Lenkijoje; kita dalis, ypač XVI a., persimetė į reformaciją, ir neretai studijas tęsė jau protestantų universitetuose; vėl kita dalis pasirinko sau kitą, ne kunigo profesiją (daug jų ėjo mokytojais į didikų dvarus). Ir tik ne daugiau kaip trečioji dalis grįždavo Lietuvon kunigais, bet jų vos užtekdaavo dviejų vyskupijų vyskupų, pralotų ir kanauninkų vietoms užimti; ir jų tarpe buvo nemaža atėjūnų iš Lenkijos. O daugumai tų bažnytinųjų didikų rūpėjo ne bažnyčios reikalai, ne liaudies krikščioninimas, bet pajamos iš jų valdomų beneficijų ir politinė įtaka. Daugelis parapijų, pralotų ir kanauninkų valdomų iš Vilniaus ar iš Varnių, per išitus dešimtmečius nematė kunigo ir negirdėjo savo "dvasios ganytojo" gyvojo žodžio. To absoliutinio katalikų dvasininkijos apsilėidimo paseka buvo dvejopas: viena, XVI amžiuje kuone visa Lietuvos diduomenė ir žymi dalis eilinių bajorų persimetė į reformacijos pusę; antra, palikta visai sau, liaudies anksčiau slapiai, nedrąsiai, garbinusi savo senuosius dievus, XVI amžiuje daug kur, ypač Zemaitijoje, atvirai grįžo prie savo senosios tikybos. Protestantizmui įvairiomis formomis plisti Lietuvoje XVI a. nemaža padėjo ir tai, kad jau nuo 1547 m. lietuvių kalba buvo leidžiamos protestantų knygos, kurių, nors ir nedidelis skaičius, paplisdavo ir Didžiojoje Lietuvoje, o katalikai neturėjo nieko prieš jas platinti. Daugelis iš Lietuvos kilusių studentų, kurie studijavo vokiečių universitetuose — Karaliaučiuje, Wittenberge, Tuebingene ir kitur, ar patys dalyvavo

tu protestantų knygų paruošime, ar tiesiog susidurdavo su tų knygų rašytojais ir bendradarbiais, arba gaudavo, studijuodami Karaliaučiuje, susipažinti su pačiomis knygomis. Jų dalis parvyko į Lietuvą ir net grįžo atgal į katalikų bažnyčią; jiems tai ir buvo labiausiai suprantamas tas vaidmuo, kokį būtų galėjusios suvaidinti lietuviškos katalikų knygos katalikų bei Lietuvoje atgaivinti. Kiti vėl to paties siekė, turėdami galvoje ir grynai politinį tikslą (ypač nuo Liublino unijos laikų) — kelti lietuviškos Lietuvos atsparumą prieš sistemingai varomą lenkų akciją už Lietuvos kultūrinę ir politinę asimiliaciją. Tik tiems lietuviškų katalikų knygų šalininkams ilgai trūko iniciatyvos, akstino ir sugebėjimo atitinkamą darbą pradėti. Ir pats darbas išsiliojo į konkrečias formas tik nuo to laiko, kada atsirado toks iniciatorius asmenys: Merkelio Giedraičio (gimęs apie 1536 m. ir mirusio 1609 V 11), nuo 1576 m. tapusio Medininkų (Zemaičių) vyskupu. Giedraitis kaip tik ir jungia abidvi lietuvių literatūros šakas — protestantinę ir katalikinę. Jis pats keliolika metų studijavo protestantų universitetuose Karaliaučiuje, Wittenberge, Tuebingene bei Leipcege, ir dabar yra neabejotinas faktas, kad tuo laiku jis buvo prisidėjęs prie reformatų: jis, tarp ko kito, Tuebingene studijuodamas, Mikalojaus Radvilos pavestas atlikdavo įvairias misijas pas vokiečių valdovus — protestantus. Jo studijų metu Mažvydas spausdino visas savo knygas, ir jos negalėjo likti

TYRINĖS TANKŲ PARUOSIMĄ

TOKIO.— Generolas Walker, kuris vadovauja ginkluotoms jėgoms Korėjoje, įsakė tuoj praveisti tyrinėjimą ryšyje su pristatomais tankais. Pirmadienį mūšiuose su komunistais amerikiečiai neteko trijų tankų. Teigiama, kad tai įvyko dėl to, kad tankai nebuvo tinkami (turėjo defektų).

PRAGA. — Sovietų užsienio reikalų ministeris Višinskis grįžo į Maskvą. Kur jis važinėjo ir ką veikė per kelias savaites, — apie tai nieko nebuvo skelbiama.

MEXICO CITY. — Čia įvyko smarkus žemės sukrėtimas. Ar dėlei to buvo nuostolių ir ar kas nukentėjo, — apie tai nieko nesakoma.

Nuo Mažvydo iki Jablonskio

P. JONIKAS

Kalbininkas Petras Jonikas dėstė Kauno, Vilniaus bei Pabaltijo universitetuose ir dirbo Lietuvos Mokslo Akademijoje. Jis yra parašęs „Pagramančio tarmę“, „Lietuvių bendrinės rašomosios kalbos kūrėjų“ ir „Lietuvių kalbos istorijos bruožus“ ir keletą studijų.

Nors pirmosios lietuviškos knygos pasirodymo laikas—prieš 400 metų—jau daugybę amžių buvo pralinkę nuo atskiros lietuvių kalbos susidarymo, tačiau bendrinės mūsų rašomosios kalbos—t. y. kultūrinės kalbos, skiriamos visų lietuvių rašto reikalui—raida prasideda, apskritai, su pirmųjų lietuviškų raštų atsiradimu.

Tosios kalbos raida yra atskira problema, skirtinga nuo liaudinės, tarminės lietuvių kalbos raidos.

Čia pateiksim bent bendrinės rašomosios kalbos raidos apmatius.

MAŽVYDAS PRADININKAS

Pirmosios žinomos lietuviškos knygos (1547 m.) autorius Martynas Mažvydas (†1563) yra ir pirmasis mūsų bendrinės rašomosios kalbos kūrėjas. Nežinoma, kad prieš jį bent kiek žymesniu mastu būtų buvusi kuriama bendrinė kalba. Ne be reikalo Mažvydas savo katekizme (1547) primena skaitytojų, kad jis pamatysiąs, kaip „tasai (=lietuvių) liezuvis dabar reikišias“. Čia pat Mažvydas todėl skaitytoją prašo, kad jis pasitaikiusias klaidas jam atleistų (Tad ir iei rassy kaky paklidima / pataisik, bewysakia uszwiddegima). Taigi Mažvydai, šiaip ar taip, pirmam teko kurtis ir bendrinę rašomąją kalbą.

Tai reikišias, pirmiausia jis turėjo susidaryti rašybą, kurios, bent vienodesnės, prieš jį, nesant spausdintų knygų, aišku, ir būti negalėjo. Šiai rašybai susidaryti buvo svarbi ta aplinkybė, kad Mažvydas buvo kilęs iš Didžiosios Lietuvos ir išėjęs tam tikrą mokyklą, kurioje svėrė ir lenkų kultūrą, lenkų kalbą bei raštas. Todėl ir rašyboje Mažvydas nusižiūrė į lenkus (pvz. perbrauktas *z*, *cz*—*č*, *sch*—*š*), kuris buvo tada ir lenkų vartojamas.; prie balsių minkštinimas (*i* ženklų...).

Taip pat Mažvydai teko spręsti ir tarmės klausimą, t. y. jam teko nusistatyti, kokia tarmė jis turi rašyti, norėdamas susidaryti rašto kalbą ne vienos tarmės žmonių, bet visų, bent įvairių tarmių lietuviams protestantams, gyvenantiems ne tik Mažosioje, bet ir Didžiojoje Lietuvoje. Juk ne be reikalo to pačio katekizmo prakalboje pasakyta, jog „knygelės bylo lietuvių kump“. Pats būdamas Didžiosios Lietuvos žemaitis, suprantama, Mažvydas, nesant rašomosios kalbos tradicijos, ir rašė rėmėsi savo tarme. Tačiau vis dėlto jis juto tuo būdu neįtikėsią kitų tarmių žmonėms. Tad juo toliau—kituose savo raštuose—juo labiau Mažvydas atmetė savo kalbą ir aukštaitiškąs lytims. Tam posūkiui didelės reikšmės turėjo tai, kad jis ėmė dirbti vakarų aukštaitiūose (Ragaineje), kurių Maž. Lietuvoje buvo gerokai daugiau negu žemaičių. Nuo grynų žemaitiškų tarmės Mažvydą turėjo atitraukti ir būrys jo bendradarbių aukštaitių. Pagaliau yra galimas dalykas, kad Mažvydo šeimoje buvo įsigavusi ir aukštaitių kalbos įtaka, nes jo motina buvo, rodos, Baltramiejaus Vileto tėvo sesuo, aukštaitė. Pats Mažvydas, žinoma, pažino kiek ir aukštaitiškąs Didžiosios Lietuvos tarmes, yra jose bent kiek buvęs (kaip Vac. Biržiška spėja, jis, tur būt, yra mokėsis A. Kulviečio mokykloje Vilniuje). Tos aplinkybės ir bus nulemusios, kad Mažvydas vėlesniuose savo raštuose vis daugiau ima maišyti aukštaitiškų lyčių.

Tačiau rašybos ir tarmės klausimus apsitvarkius, dar nesusiurkijama bendrinė rašomoji kalba. Jai dar reikalingas tam tikras žodynas su specialinėmis bei intelektualinėmis sąvokomis ir tokie pat posakiai, kurių šnekamojoje liaudies kalboje nėra ir nereikia. Mat, bendrinė rašomoji kalba yra kultūrinė kalba, turinti savus uždavinius, skirtingus nuo liaudinės kalbos, ir tam privalanti atitinkamų kalbinių priemonių, skirtingų nuo liaudinių. Su tų priemonių trūkumu lietuvių bendrinės rašomosios kalbos kūrimosi pradžioje Mažvydai ir teko susidurti. Nors jo tikybiniai raštai, apskritai, didesnių tų priemonių atsargų nereikalavo, bet ir pačioje liaudinėje kalboje jų paruoštų nebuvo. Todėl, versdamas iš svetimų kalbų (pirmiausia lenkų), noroms nenoroms žodyne ir posakiuose (frazologijoje) jis

yra pasidavęs svetimos kalbos įtakai. Tas pasidavimas, žinoma, nėra vien bendrinės kalbos funkcijos kaltė: vertimuose, ypač mažiau įgudę ir mažiau savo kalbą tepažįstą vertėjai paprastai neišvengia didesnės svetimos kalbos įtakos. Ir pats Mažvydas vietomis yra vergiškai vėjęs iš lenkų kalbos. Juoba, kad ir šiaip jam, kaip minėta, lenkų įtaka čia nebuvo svetima. Šiaip daugis jo vartojamų slavybių (slavyzmų) buvo jau anksčiau per bažnyčių lietuvių kalboje įveista (pvz. *dūša*, *griekas*, *čystas*, *slūžyti*...).

POMAZVYDINĖ RAIDĖ. KLEINAS; TARMĖS NUSISTOJIMAS; GERMANIZMŲ PADAUGĖJIMAS

Mažvydai pagal savo išgales kelią pramynus, Maž. Lietuvoje kitų toliau varomas bendrinės rašomosios kalbos tobulinimo darbas. Aiškiai vis buvo juntamas liaudinės kalbos žodyno ir posakių nepakankamas specialiesiems ir tikybiniams raštams. Pvz. Z. Blotnas, Tilžės lietuvių klebonas, Vaišnoras „Žemčiūgos teologiškos“ (1600) prakalboje dėl vertimo skundžiasi: „...thesa jog dielei sunkības szodžiuu musu lietuviszkamme lieszuwie nepripirsthu nekuriosa wietasa kaip pareitisi negalleia teip guldoma buti...“ Bet Blotnas supranta, jog ilgai ir čia dalykai pagerėsia, kaip tai ir kitos kalbos rodančios.

Aktualus ir toliau buvo tarmės sutvarkymo klausimas. Mažvydo pradėtas aukštaitiškųjų lyčių maišymas netrukus persveria rašomojoje kalboje. Aiškiai į vakarų aukštaitišką tarmę suka Baltramiejus Vilentas (†1587), pats kilęs iš Didžiosios Lietuvos vakarų aukštaitių. Kalbai galutinai sutvarkyti Maž. Lietuvoje sudaromos komisijos, kurios netrukus išsprendžia ir tarmės klausimą. Tokia komisija yra peržiūrėjusi ir Jono Bretkūno (†1602) šv. Rašto vertimą (kuris, deja, nebuvo išspausdintas). Bet ypač rūpestingai buvo ruošiamas Jono Rėzos (1576-1629) perredaguotas jau Bretkūno atliktas „Psaltero Dowido“ vertimas (1625), kuriame aprobojama vakarų aukštaitišką tarmę. Nuo tol ji jau ir nebeįnyksta iš Maž. Lietuvos raštų bei apskritai bendrinės kalbos.

Dar ryškesnis žingsnis bendrinės kalbos tvarkyme žengtas Danieliaus Kleino (1609-1666), 1653 m. išleidusio lietuvių kalbos gramatiką (*Grammatica Litvanica*; sutrumpintas vokiškas leidimas 1654). Čia Kleinas, taip pat kalbos žinovų komisijos aprobuotas, kanonizavo šią vakariečių tarmę ir nustatė konkrečias kitas bendrinės kalbos normas. Jis tą tarmę priėmė kaip „bendrąsias ir geriausias“. Matyt, kad ji didžiausią Maž. Lietuvos plotą užėmė (ir daugumas jo komisijos narių, kaip ir pats Kleinas, buvo iš to ploto kilę); o antra, ji galėjo ir taisyklingsnė atrodyti, nes vakarų aukštaitišką tarmę ir šiandien turi neatsitiktai kirti ir dėl to nežymiai tesutrumpėjusią galinę, yra išlaikiusi senesnią garsyną (balsius) ir griežčiau fonetiškai skiria atskiras lytis. Bet šokių vakariečių tarmei paremti motyvus išskėlė XIX amž. antroje pusėje A. Schleicheris. Apdorojo Kleinas ir rašybą. Raidinė daugiau stengėsi taikyti lenkiškuosius negu vokiškuosius rašmenis, nes lenkų kalba esanti artimesnė lietuvių kalbai negu vokičių. Todėl pvz. prie balsių „š“ žymėti jis vartoja *sz* ir *s* (kaip ir *cz* bei *c*) vietoj ankstyvesnio *sch*. Dar minėtinas jau daug nuosakesnis *y* (ilgojo *i*) vartojimas ir *e* (siaurojo) atskyrimas nuo *e* (atvirjojo).

Nuo XVII a. (ypač vidurio) bendrinė kalba Maž. Lietuvoje iš dalies galutinai nusistoja; jos rašybą ir tarmę išlieka ir toliau beveik be jokių pakeitimų. Tačiau to nusistojimo nematome žodyne ir posakiuose; iš karto to ir negalima laukti. Ir štai ilgainiui Maž. Lietuvos raštuose privo daug žodyno ir posakių germanizmų, kurie toli pralenkia pirmųjų Maž. Lietuvos rašytojų iš Didžiosios Lietuvos atsišėstąsias slavybes. Jau ir garsūs lietuvių liaudies dainų leidėjai Liudvikas Rėza, kalbėdamas apie Maž. Lietuvos šv. Rašto vertimų istoriją, pastebėjo, jog po Bretkūno vėlesni šv. Rašto bei jo dalių leidimai turi daugiau germanizmų.

Čia kalbos kelios priežastys. Viena, ilgainiui ir Maž. Lietuvos lietuvių kalboje per laiką prisitvarkė daugiau germanizmų. Antra, bendrinėje kalboje reikišias kultūrinis bei civilizacinis gyvenimas su savo specialinėmis bei intelektualinėmis sąvokomis, kurioms atitinkamos tikslios išraiškos trūkstąs liaudinės kalbos priemonėse. Ypač tų priemonių turėjo trūkti

Sonja Pipiraitė

ATMINIMŲ NAKTIS

Ar meni tą pavasarį, kai pirmieji žiedai švelnaus ilgesio širdį pripylė? Kai su saule švitėjai ir su vėju skridai, O žvaigždžių klausinėjai, ar myli?

Ar meni dar tą vasarą, kai tyliaisiais laukais, Nuskambėjus dainų sutartinei, Degant žvaigždėms aukštai, su šventais pažadais

I vainiką ir laimę įpynei?

Ar prisimeni dar tas užburtas naktis, Kai sapne su žvaigždėmis kalbėjai? Kai nei jokia žvaigždė ir nei jokia gėlė Už akis tas skaisčiau nežibėjo?

Kai spindėjo sniegulės lyg sidabro žiedai, Lygu žvaigždės Kalėdų naktį; Kai žvaigždės ir gėlės širdyje atradai, Kurios šalčių žiemos nesibijo?

O pabūk su mumis, atminimų nakties; Užtekėki, žvaigždele Kalėdų.

Tenurimsta širdis. Nors šiandien, nors šiaudien

Tegu mums angelai dar pagieda.

pradėjus Maž. Lietuvoje rašyti kad ir retą specialinės kurios pasaulinės, nebe tikybinės, srities knygą ir labiausiai XIX a. pradėjus eiti laikraščiams. Jų autoriams ir rašytojams, mokantiems vokiečių kalbą, lengva buvo atitinkamas lytis, žodžius bei posakių pasiskolinti iš vokiečių kalbos. Pagaliau germanizmų raštuose privesti padėjo patys Maž. Lietuvos autoriai, kurių, ypač vėlesniais laikais, dangis buvo vokiečiai. Daug kur jie vartoja svetimybes, kur lietuviško kalbos jausmo bei nusistatymo žmogui buvo nesunku susivokti (susirasti) savų žodžių ar posakių. Tada mums paliudija ir Gumbinės pastorius M. Moerlinas, pats vokiečių, XVIII a. pradžioje (1706) sukėlęs Maž. Lietuvos sąjūdį kovai su svetimybių bažnytinėje lietuvių kalboje, reikalavęs čia verstinis gryną lietuvių kalbą. Jis stačiai sako, jog bažnytinėje kalboje esą priversta daugybę svetimybių, kurių daugelis lietuvių visai nesupranta. Jis laiduoja, jog pvz. *večerę* tik 2-3 iš šimto tesupranta.

PIRMIEJI BENDRINĖS KALBOS

KŪREJAI DIDŽ. LIETUVOJE:

DAUKŠA IR SIRVYDAS

Didžiojoje Lietuvoje bendrinės rašomosios kalbos kūrimo kelias buvo skirtingas—ilgesnis ir vingiuotesnis.

Nors Didž. Lietuvos pirmieji spausdinti lietuviški raštai pasirodė beveik visu pusimčių metų vėliau, vis dėlto jų autoriai nėjo pirmųjų Maž. Lietuvos rašytojų pramintu keliu, bet kūrėsi bendrinę rašomąją kalbą patys. Tam buvo kalbas skirtingas ypač valstybinis, kultūrinis ir religinis tų dviejų lietuvių kraštų gyvenimas. Kad Didžiojoje Lietuvoje daug sunkiau vyko bendrinės rašomosios kalbos kūrimas ir gerokai ilgiau jis užtruko, nusivėre ne tik mažesnis Didž. Lietuvos valstybinio bei visuomeninio gyvenimo organizuotumas, bet ir daug didesnis ir įvairesnis tarminis kalbos plotas, kuris nepasidavė taip greitai viena kalbos lytimi suderinamas. Mažosioje Lietuvoje tebuvo didelis vakarų aukštaitišką tarmės plotas ir mažas žemaičių, o Didž. Lietuvoje—be šių tarmių, be to dar savo keliu susiskirstiusių ir patarmės, buvo ir kelios kitos tarmės (aukštaitišką vakariečių, viduriečių, rytiečių, dūkų...), vėl su savo patarmėmis.

Todėl čia pirmosios žinomos (ligi šiol išlikusios) lietuviškosios knygos (1595) autoriui Mikalojui Daukšai (†1613) teko bendrinę kalbą kurtis pačiam. Matome, kad jis palyginti rūpestingai buvo susidarius rašybą. Čia Daukša nuo kitų to meto autorių ypač atsiskyrė ištisų savo tekstų kitiavimu. Tuo jis norėjo įgalinti gerai lietuviškai nemokančius dvasininkus (kurių tada daugis buvo nelietuvių) teisingai tarti (kirciuoti) žodžius. Be to, stengėsi tiksliai pažymėti ir garsus: pvz. įšvedė nosiniams atskirus rašmenis, ir tai ne tik *q*, *e*, kurie jau ir kitų autorių buvo paimti iš lenkiškosios rašmenų dėžutės, bet analogiškai vartojo ir *l*, *u*, kurių lenkų kalboje nebuvo. Tuos nosinius ir rašė—tuo išsiskirdamas, bent Didž. Lietuvoje, iš visų senųjų rašytojų—beveik visose tose pačiose lytyse, kaip ir šiandien kad rašome.

Pavasario Sapnas

Rašo J. JAZMINAS

—Dievas nubaš mane už mano kvailystę, kad įsimylėjau pavasarį mergaitę—jauną, kaip patsai pavasaris,—galvojo vieno viešbučio portieris, sėdėdamas pietų pertraukos metu tarnautojų kambary.

Mary buvo smulki mergaitė ir dirbo lifto aptarnautoja, o Jonas—40 metų vyras—buvo naujas atvykėlis, studijavęs įvairius mokslus sename krašte, bet čia dirbęs paprastą portierio darbą...

Tai atsitiko nejučiomis. Jonas jau buvo dirbęs viešbutyje, kai jin atėjo dirbti Mary, kuri iš karto krito jam į akį. Dar labiau jis pradėjo jaunąją lifto tarnautoją domėtis, kai viešbutyje susidarė nuomonė, kad ji yra rimta mergaitė ir gera darbininkė—nuomonė tokia pat, kokia buvo apie mūsų Joną. Laisvesniu laiku ji visada ką nors megzdavo ar skaitydavo. Kiekvieną dieną, kada tik jie susitikdavo, ji visada nusišėdavo Jonui, visada tardavo porą draugišką žodelių. Tie pasikalbėjimai pamažu pradėjo darytis vis ilgesni. Kalbėdamas daugiausia Mary, išpasakodama visas savo nedideles bėdas.

Prasidėjo pavasaris. Medžiai gatvėse stauga pradėjo lapoti, sužaliavo žolė skveruose, pasirodė gėlės ant moterų skrybėlačių... Jonas dabar visu aiškumu pajuto, kad jis įsimylėjo Mary iki pat ausų galų.

—Bet juk iš viso to nieko negali būti, tai reikia baigti,—galvodavo jis, plaudamas viešbučio langus ir kiekvienam lango stiklė matydamas jos besišypsantį veidėlį.

Vieną dieną, kai jie leidosi žemyn vienu du liftu, Jonas kaip paprastai paklausė: —Well, how are you today, Mary?

—Esu baisiai mieguista,—pradėjo aiškinti Mary.

—Tai ką jūs darote naktimis, Mary, jei nemiegate?—pradėjo juoktis Jonas.

—Aš guliu, bet negaliu užmigti,—paaiškino Mary.—Matyt, susirgau pavasario druginu.

Kitą dieną Jonas vėl klausė: —Well, how are you today, Mary?

—Esu baisiai pavargusi, Jonai.

—Jūs amžiuje tai atrodo keista,—Jonas tarė.

—O kiek metų jūs manote aš turiu,—Mary tarė, labai rimtai žiūrėdama Jonui į akis.

—Spėkite!

—Apie šešiolika gali būti.

—Jūs labai klystate, Jonai,—atsakė Mary.—Aš esu 28 metų! Jonas peržvelgė Mary nuo kojų iki galvos.

Taip pat išskyrė „e“ platųjį (žymėdamas *ē*, t. y. *e* su mažu *a* viršuje).

Daukšai savarankiškai teko nusistatyti ir tarmės klausimą. Būdamas vidurio aukštaitis (kilimo iš Babėnų—tarp Dotnuvos ir Kėdainių), jis ir raštuose rėmėsi savo gimtąja tarme (fonetikoje ir morfologijoje). Tačiau pažindamas ir kitas tarmes,—jis yra buvęs kunigaudamas ir rytų aukštaitiūose, ir žemaičiuose,—stengėsi įtikti ir kitų tarmių žmonėms, savo skaitytojams. Tokios pastangos matyti ypač iš jo žodyno: nemaža jis vartoja žemaitiškų žodžių. Norėdamas, kad kuri tikybinė sąvoka būtų plačiai įvairiapusiškai nušviesta, jis neretai tam pasigauna įvairių tarmių lyčių, sinonimų (žodžių gausumo—*show obfitoše*—kaip jis sakosi). Tuo būdu tikybinis tikslas—dalyko išaiškinimas—ir kalbinis—įtikimas ir kitų tarmių žmonėms—jam čia eina ranka rankon.

Daukša nebuvo abejingas ir kalbos grynumui. Jau garsioji postilės (1599) prakalba, kurioje jis karštai ragina didikus ir bajorus neužmiršti savo gimtosios kalbos, rodo, kad jis brangino ir mylėjo gimtąjį žodį. Palyginti gerai mokėdamas lietuviškai, Daukša daug grynesne kalba rašo, negu daugis kitų ano meto autorių, priburkusių savo raštus įvairių svetimybių (ypač slavybių). Naujoms specialioms kultūrinėms sąvokoms Daukša stengėsi susirasti savų žodžių arba ir pats jų kūrėsi (pvz. *nuodėmė* „griekas“, *antvietis* „vietininkas, namiastek“, *pardostė* „mugė, turgus“).

Po Daukšos ypač aktualus buvo tarmės pasirinkimas bendrinei kalbai, nes Daukšos vidurio aukštaitišką tarmę kai kurių kitų tarmių atstovams neįtikėjo. Todėl vos tik 10 metų pralinkus nuo Daukšos katekizmo pasirodymo, išėjo (1605) to paties katekizmo rytietiškas vertimas, skiriamas „lietuviams“ (rytų aukštaitiams). Nežino-

—Jūs tikrai neatrodote tokio amžiaus, Mary,—tarė.

—Komplimentai yra labai malonus dalykas,—atsakė Mary,—bet liūdna tikrovė vis dėlto yra, kad aš esu sena pana. Jeigu netikite, galite paklausti menedžerį.

—Well, Mary, jeigu jūs esate tokio amžiaus, tai...

Pasiaiškinimas pasibaigė pasibučiavimu, tuo tarpu kai liftas pakibo kažkur tarp ketvirto ir penkto aukšto...

Kas sekė po to? Deitos, pasibučiavimai, glamonės ir t. t. ir t. t., kol vieną dieną Mary paklausė:

—Kada mes apsisime Jonai?

—Ar jūs tikrai norite tekėti už manęs, Mary?—atsakė Jonas.—Aš gi nieko neturiu: nei k a r o, nei pinigų, nei namų.

Jeigu jūs išteikėsite už manęs, Mary, tai ir toliau turėsite dirbti.

—All right, Jonai. Kada mes ženijamės?

Mary norėjo po dviejų savaitių, ir po dviejų savaitių jie susituokė.

Aš čia neprašinsiu visų medaus mėnesio smagumų, nes jie daugumai skaitytojų, tur būt, žinomi, bet po kurio laiko Mary pradėjo dėjuoti:

—Ak, kaip aš nekenčiu to darbo!

—Well, Mary, gal mes kaip nors apsisime be to,—Jonas atsakė.

Mary metė darbą...

Po kiek laiko Mary vėl tarė:

—Visi čia turi k a r u s. Jeigu mes neturime pinigų, tai galime paimti k a r a išimokėjimui. Visi čia taip daro.

Jie paėmė k a r a, paskui televizijos s e t a, paskui dar daug kitų gražių daiktų...

Po kiek laiko Mary tarė:

—Visi čia turi pinigų. Jeigu tu nemoki biznio, tai turi gauti gerai apmokamą darbą. Visi čia taip daro...

Jonas gavo sunkų darbą špyzo liejykloje. Pareidavo jis dabar iš darbo pavargęs, tuoj krisdavo į lovą ir pradėdavo knarkti.

Vieną kartą Mary nepatenkinta tarė:

—Jeigu taip, tai kam tau reikėjo vesti jauną žmoną, Jonai?

—Betgi, Mary, tu pati sakei, kad esi senmergė...

—Ir tu kvaily patikėjai, ką įsimylėjusi mergaitė kalba?... Esi niekšas! Apgavai, suvedžiojai mane, jauną neprityrusią mergaitę!

Šliurė švystelėjo oru.

Jonas kuteklėjo ir... pabudo.

Jis buvo užmigęs pietų pertraukos metu.

Blogas sapnas nutruko bet drauge—ir gražus romanas.

mas šio katekizmo autorius prakalboje nusiskundžia, kad Daukša išvertęs katekizmą žemaitiškai, ir rytiečiams jis vieto mis buvęs nesuprantamas. Rytietinė tradicija toliau tęsiasi ir į žymiausio XVII a. rašytojo Konstantino Sirvydo (1579-1631)*). Būdinga, kad rytietis (kilęs bene nuo Anykščių) Sirvydas rašo ne gryną vieną kuria aukštaitišką rytiečių patarmę, bet tam tikrą apibendrintą, išlygintą kalbą, tam tikrą bent rytiečiams skiriamą bendrinę kalbą. Šis tarminis mišinys, kurį jau esame pastebėję ir Mažvydo bei Daukšos raštuose, juo toliau—juo labiau didėja. Tada yra apskritai būdinga bendrinei kalbai. Daugelio kalbų istorija rodo, kad tam tikras tarminis mišinys kaip tik atitinka bendrinės (ypač rašomosios) kalbos prigimtį ir geriau dera bendrinės kalbos uždaviniams. Mat, viena, autoriai stengiasi tyčia įtraukti ir kitų tarmių lyčių, norėdami įtikti ne vienos savo tarmės atstovams; o kita vertus, tokie autoriai, pabuvę ir kitose tarmėse ir pasiskaitę kitatarmių rašytojų raštų, ir nejučiomis pasisavina svetimų savo gimtajai tarmei lyčių.

Ir naujoms kultūrinėms sąvokoms Sirvydas, bene dar labiau negu Daukša, ieškosi lietuviškų žodžių. Ypač jų reikėjo jam ieškotis ir dėl to, kad Sirvydas rašė ne tik tikybinis raštus, bet ir lenkiškai lotyniškai lietuvišką žodyną, kur noroms nenoroms teko duoti ir lietuvišką atitikmenų. Ir štai Sirvydo raštuose mes randame visą eilę naujadarų—savaip (specialine reikšmė) pavartotų žodžių, iš kitų paimtų ar paties susikurtų, pvz. *negalėtuinė* „ligoninė“, *tiesa* „teismas“, *stebuklinė* „teatras“ ir kt. Net ir bendruosius kultūros žodžius Sirvydas lietuviškai: *visuotinykas* „katalikas“, *vaikavedys* „pedagogas“, *kokybė* „kvalitetas“ ir t. t.

* Rašytina Sirvydas, ne širvydas.

(Tęsinys bus)

MELAS YRA JŲ STIPRYBĖ

Netaip seniai šiame laikraštyje teko skaityti, kad raudonieji lietuviai, būdami aklaish Bimbos bernais, išgalvojo savotiškus būdus tremtiniams šmeižti.

Jie pradėjo laikraščiuose rašyti apie savo nepasitenkinimus jų giminėms iš Europos atvykus. Esą, jie davę toms giminėms (tremtiniams) mokslą, valgių, affidavitus ir kelionės biuletenus, o šie, čion atvykę, eina jų parengimus piketuoti. Tai viskas įrodą, kad tie tremtiniai yra nedėkingi ir juodašimčiai.

Suprantama, savo tarpe, jie tuo žaidė ir tuo tikėjo, nes sveikatai galvojančiam, pašalinui žmogui keista atrodė, kad raudonųjų pretenzija užverbuoti j Bimbos krautuvėlę tuos žmones, kurie nuo to Bimbos reklamuojuoju raudonojo rojaus pabėgo net už Atlanto.

Dabar jų vadovaujančių asmenų sugalvotas naujas triukas, su kuriuo tie padarai jau eina į platesnę visuomenę. Tai melų gandai, kurie neįsigilinus į reikala gali atrodyti ir patikimais. Juk žinoma, kad paleidus gandrą jis nuėina labai toli; ypač mėgsta gaudus klausyti ir platinti mažai kritiškai galvojančieji asmenys. Pastaruoju laiku teko pastebėti tokius raudonųjų fabrikuotus gaudus, kuriuos reikia viešai išsifruoti ir paskelbti žinoma.

Slaptai, lyg didelę paslaptį, koks nors raudonukas papasakojo gavęs laišką iš Lietuvos ir tame laiške jam rašoma, kad jis neklausytų Amerikon atvykusių tremtinių pasakojimų, nes visi, kas iš Lietuvos išbėgę, esą baisiausiai fašistai, žmonių žudikai, Hitlerio bendradarbiai ir t.t. Tai sakant, išvardinamas visas tas bolševikų žodynas, kuriuo dabar komunistiniai leidiniai kolia jiems nepatinkamus asmenis. Atrodo, kad labai lengva tokiu gaudu, iš Lietuvos gautu laišku patikėti, nes tai jau ne spauda, ne partinis reikalas, bet pažįstamo laiškas pažįstamam, arba net giminei. Bet, kai tik tenka klausyti — paprašyti parodyti tą laišką, tada jau prasideda daina iš tuos operos. Gando skleidėjas tuč tuojau aiškinasi, kad tą laišką davęs kitam draugui, arba kaž kur užkūšęs, arba tiesiog neprisimenęs, kur jį padėjęs.

Todėl, nors labai daug jau kalbama apie tuos laiškus, bet dar neteko niekur tokių autentiškų laišku matyti. Bet gali būti ir taip, kad gali ir atsirasti vienas kitas laiškas, specialiai tam reikalui sufabrikuotas. Ar ir tada teks tikėti tais šmeižtais? Šimtas tūkstančių tremtinių, įvairiausių par-

tijų ir įvairiausių visuomenės padėties žmonių, vienodai pasakoja apie baisią sovietinę tiraniją, o abejotinės vertės laiškelis iš už geležinės uždaros argi jau tikrai gali sugriauti tų tūkstančių tvirtinimus! Todėl ir patys raudonųjų gaudų skleidėjai savo gaudais netiki. Tuščias tas darbas ir pavluotat. Visuomenė jau mato, kad tatau tik niekšų darbas.

Pradėjus raudonųjų parengimus bei piknikus piketuoti, raudonieji po ilgo išgascio atsisago. Ir sugalvojo savo kontr-priemones. Lyg susitarę, visur raudonukai pradėjo skelbti: esą susirinko dipukai mūsų apvaikščiojimą piketuoti, bet atvyko policija ir visus juos išvaikė, o apvaikščiojimą prasėjo ramiai ir gražiai.

Čia kartu norima savuosius paraginti į jų parengimus lankytis ir nebijoti, o tremtinius nuo piketų atgrąsyti, nes juos vaikanti policija.

Tikrovėje reikalas visai kitaip atrodo. Retkarčiais, kada piketuojama, kviečiama dalyvauti ir policija. Kaip tiktai tą policiją ir kviečia atvykti į piketavimo iniciatoriai, nes iš nesuivaldančių ir pagieža drebančių raudonųjų visai pagrįsta laukti įvairių išsiokimų, iki revoliucio šūvių imtinai. Todėl, norint nuo nepageidaujamo nesuipratimo apsisaugoti, iš anksto kviečiama policija. Ir tai labai tiksli priemonė. Pvz. tokiam Clevelande, piketuojant Bimbos prakalbą, visai galimas dalykas, kad koks piketuotojas būtų paragauti ir Bimbos peilio, tik įsimačiusi policija visa tai lokalizavo ir apaminio.

Todėl ir policijos atsilankymas piketo vieton piketavimo dalyvių labai pageidaujamas. O raudonieji policijos atsilankymą "aiškina", esą, atvyko policija išvaikyti piketuotojus. Tai viskas turį, mat, suteikti dragos raudonskūriams.

Net nepagalvojama apie patį to žinio pagrindą: kapitalistinės šalies policija, saugojanti juos nuo "fašistų"! Tai prieši ka gi kovoti; tai kokia gi dar didesnė "laisvė" garbin-ti, jeigu jau iš tikro taip Dėdės Samo šalyje yra? Apie tai raudonieji smegenys nepagalvojo.

Todėl tų visų gaudų pagrindas glūdi kvailas melas, kuris matomas kiekvienam ir juokingas dėl savo bejėgiškumo. Bet vis dėl to susidūrus su bolševikuojančių nelaimingų lietuvių, kiekvienam patartina į kiekvieną jo šnektą žiūrėti labai kritiškai ir kritiškai klausimais jam pačiam paroddyti, kad jis ne tiek "gudrus", su savo gaudų ir šmeižtų sovietinė.

P. Gaudešis

Detroit, Mich.

Detroito sąmoningi lietuviai piketavo raudonųjų pikniką ir Andrių

Liepos 30 d. raudonieji surengė pikniką Beechnut darže, kuriame turėjo kalbėti paskirtas deportavimui "Vilnius" redaktorius Andrius. Ar jis kalbėjo ir ar dalyvavo piknike, neteko sužinoti, — per vartus į pikniką įeinant nemačiau. Tas raudonųjų piknikas buvo piketuojamas nuo 12:00 iki 4:00 valandos po pietų. Piketavo sąmoningi Detroito lietuviai, didžiojoje vėlesnėje ateiviai. Jų piketuoti atvyko prie parko apie 50 automobilių, maždaug trys šimtai žmonių. Jie nešė apie 20 įvairiausių šūkių išrašytų išskabų. Iš pradžių piketuotojai vieni laikė piketo liniją, kiti šiaip stovinėjo. Kiek vėliau, pradėjus į pikniką atvykti daugiau automobilių, piketininkai susikonscentravo arčiau vartų didesniu būriu ir atvykstančius pradėjo sveikinti. Jei kuris, pamatęs piketininkus, nuo vartų suka šalin, piketininkai tokiam lietuviui gausiai ploja, o atvažiuavus raudonajam ir važiuojančiam į daržą tris kartus visi unisonu palydėjo: "Stalino bernai, Lietuvos išdavikai". Arba jei iš piketininkų kuris sufanatizuotų lietuvių bolševikėlių, atveidavo prie vartų pažiūrėti piketininkų, tai šie visi į tokius atsukdavo išskabų užrašus bei tris kartus (jeigu reikalas — ir daugiau) pasveikindavo: "Stalino bernai, Lietuvos išdavikai".

Matyt, kad tas šūkis juos veikė. Visi nosis nuleidę kaip margiai dūlino į daržo gilumą. Pagaliau, matyt, smalsumo vedamas atėjo prie vartų ir raudonųjų "čyfas", Dr. Palevičius. Iš piketininkų eilės buvo išauktas Dr. Palevičiaus vardas ir pasigirdo tris kartus: "Stalino bernai, Lietuvos išdavikai".

Be Dr. Palevičiaus, prie vartų pirmieji raudonųjų nepasirodė, — ar jie nevažiuo į pikniką, ar gilumoje parko tupejo, o prie vartų tik pusiau paraudonę, taip sakant, sufanatizuoti Jurgiai durneliai slankiojo, — to nežinodami.

Spaudos piknikas, kuris čia daromas kasmet parėmimui "Laisvės" ir "Vilnius", yra įsigyvenęs kaip ir tradicinė šventė. Seniau į tuos jų piknikus susirinkdavo tūkstantinės žmonių masės, bet šiemet nors buvo daromas didžiausias pastangos (buvo kviečiami žmonės lietuviai ir tų pikniką iš viso Michiganos šteito, Kanados ir net Chicago), bet susirinko tarp dviejų trijų šimtų žmonių — Rusijai tarnaujančių lietuvių. Beje, buvo į pikniką kviečiami, matyti, ir juodukai, — vienas jų atvyko... Beje, turį už garbę priminti, kad į raudonųjų pikniką atsilankė ir pora biznierių — pp. Mustekiai ir Armanai...

Nors piketininkai ir karštos saulės buvo kepunami, bet jie linksmai vaikščiojo, siuntė įvairius šūkius ir lietuvių, remiančius išdavikišką darbą. Jie juokavo ir jų nuotaka buvo puiki. Tuo tarpu, kur turėjo būti linksmybė (piknike), buvo tyla ir šerminiška nuotaka. Matėsi per tvorą piketininkai būreliais stovinėjo, lindo už krūmų, už automobilių. Kas juos taip neigiamai

Kupiškėnai links- minsis

Kupiškėnų Kultūros Draugija kviečia visus narius, rėmėjus ir svečius į Draugijos 15 metų minėjimo draugišką pikniką, kuris įvyks šį sekmadienį, rugpjūtio 6 d., I. Liepos sode, prie Kean Ave., priešais Lietuvių Tautinės Kapinės. Vieta patogi ir visiems jau gerai žinoma paranki privažuoti. Įėjimas nemokamas. Tad kviečiu ne vien Chicago kupiškėnus ir rėmėjus, bet ir apylinkės miestukų svečius. Atsilankę į mūsų gegužinuteikę? Gėda, baimė ar sąžinės graužimas, kad pateko į išdavikų eilę. Daugelis į pikniką atvykusių, kaip sakoma, tikėjosi "good time", todėl pabuvę pusvalandį, važiuavo lauk. Tokių buvo apie penkiolika mašinų. Žinoma, tokie išvažiuojant lauk gaudavo piketininkų gausų delnų plojimą.

4:15 po pietų buvo perskaičytos dvi rezoliucijos, — viena taikoma anglų spaudai, kita lietuvių. Po to piketininkai visi kartu linksmai išsiskirstė. — F. M.

ne, sykiu su kupiškėnais praleisite keletą valandų tyrame ore.

Kupiškėnų Kultūros Draugijai suėjo 15 metų nuo jos įsikūrimo. Pet 15 metų draugijos nariai dirbo ne, sau, bet labdarai. Tą gali paliudyti tie žmonės, kuriems kupiškėnai ištisė pagalbos ranką.

Gegužinės pradžioje 12 val. ir tęsis iki vėlumos. Bus muzika šokiama. Visus kviečia valdyba ir rengimo komisija. P. B.

Kupiškėnai mieli žmonės, ir aš susidomėjau skelbimu, kad šį sekmadienį rugpjūtio 6 d., įvykstantį jų gegužinė Liepos daržė. Jei oras bus geras, manau, gegužinė gerai pavyks, nes kupiškėnai draugiški, vaišingi žmonės, verti atsilankymo ir parėmimo. Kiek žinau, jie niekad neatsisako aukoti kultūros ir labdaros darbui. Manau, kad nevienas tremtinių dėkingas kupiškėnams už siuntinius ir efidevitus. Kupiškėnai tuo būdu yra rėmę ne tik kupiškėnus, bet ir kitus savo tautiečius.

Kupiškėnų Draugas

"NAUJENAS" skaito visų srovų žmonės: darbininkai, biznierių, profesionalai, dvasininkai, mokslininkai ir valstybininkai.

Nuosavybės Savininkų Dėmesiai!

Jeigu jūs norite parduoti savo namą arba biznį, VISKĄ už cash, malonėkite telefonuoti, rašyti arba užėiti į mūsų ofisą.

Paziūrėkite į mūsų rekordą! Mes pardavėme devynis (9) namus į dvi (2) dienas! Čia turi būti priežastis!

Bile kuris mūsų PATYRUSIŲ pardavėjų patarnaus jums greitai, nuoširdžiai, taupiai ir mandagiai.

Mes esame 36 metų real estate biznyje ir vadovaujame greituose pardavimuose!

JOHN O. SYKORA REALTOR

2411 South 52nd Ave., Cicero 50, Ill.

Bishop 2-1613 — TOWNHALL 3-2453

GYVOS ENERGIJOS ORGANIZACIJA

2 WAYS TO SAVE ON HEATING COSTS

1. CITIES SERVICE FUEL OIL

Cities Service Fuel Oil is clean, even-burning oil that gives fuller combustion. This means minimum fuel waste... greater savings per gallon for you.

2. CITIES SERVICE OIL BURNER

Perfect flame adjustment and proper oil-air control make the sturdy and compact Cities Service Oil Burner far more efficient than ordinary oil burners. The extra savings are yours on fuel costs and repair bills.

Get rid of heating worries for good. Call us today and learn more about Cities Service complete year-round oil heating protection.

CITIES SERVICE OIL CO.

3200 SO. WESTERN AVE.

Ph. FRontier 6-2600

TAUPLYKIT DĖL ATEITIES

Pasidėkite savo taupomus pinigus į Chicago Savings and Loan Association.

KUR — kiekvieno taupomi indėliai yra apdrausti iki \$5,000 by an agency of the U. S. Government
KUR — visada buvo ir yra išmokama aukštas dividendas visiems mūsų taupytojams.

TURTAS VIRŠ 5 MILIJONŲ DOLERIU.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 SO. WESTERN AVE.

JOHN PAKEL, President

Telefonas: GROvehill 6-7575

Tei. Virginia 7-6585

DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
Valandos nuo 1—3 ir 7—8
Seredomis ir nedėliomis uždaryta.
Subatomis nuo 1—3.
Rez.: 3241 W. 66th Place
Phone R.Epublic 7-7868

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
atidare ofisa
10748 SO. MICHIGAN AVENUE
Tel. WATERfall 8-3060
Prima kasdien nuo 1-4 val. popiet ir nuo 7-9 val. vak., išskiriant sešadienį ir sekm. pagal susitarimą.
Rezidencija: 10838 So. Wabash Ave.
Tel. Commodore 4-1187

Ofiso Tel. VIRginia 7-0036
Rezidencijos telefonas
Beverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 v. vakaro
Sestadieniai nuo 2 iki 4 po pietų
Trečiadienais pagal sutartį.

DR. I. E. MAKAR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
11750 So. Parnell Ave.
VALANDOS: nuo 2—4 ir 6—8
Tel.: PULLman 5-8277

A. Montvid, M. D.
West Town State Bank Bldg.
2400 WEST MADISON ST.
Val.: 1 iki 3 popiet; 6 iki 8 vak.
Telefonas: SEeley 3-7330
Namų tel. BRunswick 8-0597

DR. STRIKOL
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisas 4645 SO. ASHLAND AVE.
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8; Ser., Sub. ir Ned. uk pagal sutartį
Ofiso Telefonas Yards 7-4787
Namų Tel. PROspect 6-1930
Jei neatsiliepęs virstumiai telefonai, šaukite Midway 3-0001

DR. C. Z. VEZEL'IS
DANTISTAS
4645 So. Ashland Ave.
arti 47th Street
Telefonas Yards 7-2246
Valandos: nuo 9 iki 8 vakaro.
Seredoj pagal sutartį.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
VALANDOS: 2—4 popiet ir 7—9 vakaro, trečiadienais ir sekmadieniai pagal susitarimą.
Telefonas HEMlock 4-7899
Namų Tel. ALlport 5-2557

KITI LIETUVIAI DAKTARAI
DR. PETER T. BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
6757 So. Western Ave.
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas HEMlock 4-5849
Rezidencija HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Ketvirtad. ir Penktad. 1:30—4; 7—9 vakaro
Treč. ir Sestad. tiktai susitarus.

DR. B. C. BRUZAS
DANTISTAS
VALANDOS: 10 iki 8.
Trečiadienais tik susitarus
4003 Archer Avenue
Truputį į rytus nuo California
Tel. Yards 7-7772

DR. STASYS BUDRYS
IR
DR. MILDA BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAJ
5946 W. Cermak Rd., Cicero, Ill.
VAL.: 2—5 ir 6—8, sėstad. 2—4 p.p.
Tel. ofiso OL 2-3652, rez. YA 7-8283

Ofiso tel.: Yards 7-1166
Rezid. tel.: DANube 6-1126
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 W. 35th Street
Kampus Halsted ir 35-tos gatvės.
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Atidaryta trečiadienais ir ešadieniai; ketvirtad. ir priešpēt tik iš anksto susitarus.
Rezid.: 3247 So. Emerald Avenue

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 p. p. ir 7:30—9 vak. sėstad. nuo 2—4 p. p.
Trečiad. ir Sekm. uždaryta
Ofiso Tel.: PROspect 6-3838
Rezid. Tel.: VIRginia 7-2421

Ofiso ir Namų Tel. RELiance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis Gydytojas)
3925 W. 59th Street
(Prie Pulaski Road)
VALANDOS: 2—4 popiet, 6:30—8:30 vakarais. Trečiadienį pagal sutartį.

DR. J. MOCKUS
DANTISTAS
7550 So. Halsted St.
Tel. HUDson 3-2096
OFISO VALANDOS:
10:00—12; 2—5; 6:30—8
Trečiadienį uždarytas
Antradienį ir sėstad. vak. uždaryta.

DR. EDWARD B. MURASKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas:
5452 So. Kedzie Ave.
VALANDOS: 1 iki 4 ir 7 iki 9 kasdien, išskiriant treč. sėst. 2 iki 4. Ofiso Telefonas: GROvehill 6-1321
Rezid. Telefonas Vincennes 6-3900

Emerg. Tel. KEDzie 5-2868
Dr. Emily V. Krukas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 Archer Avenue
CHICAGO, ILL.
Tel. LAFayette 3-3210
Val.: pirm., antrad., ketv. 12—2:30
6—9 vak., penkt. ir sėst. 12—2:30
6234 Archer Road

ARGO, ILL.
Tel. SUMMIT 1580
Val.: pirm., antr., ir ketv. 3—5 v. v. trečiad., penkt. ir sėstad. 3—8 v. v.
DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS-CHIRURGAS
Ofiso telefon.: HEMlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telefon.: COMmdore 4-8364
10828 SO. WABASH AVENUE
Val.: 2-4 ir 6-8 vak. Sėst. tik 2-4 p. p. Neturi valandų Trečiad. ir Sekmad.

KITATAUCIAI DAKTARAI
Dr. Charles Segal
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 So. Ashland Ave.
(2-ros lubos)
Ofiso Telefonas: YARDS 7-0554
Jei neatsiliepia šaukite:
Res. Tel.: MIDway 3-2880

OFISO VALANDOS:
Nuo 10 iki 12 val. ryto, nuo 2 iki 4 val. popiet, ir nuo 7 iki 8:30 v. vak. Sekmadienį nuo 10 v. iki 12 dienos

NUO UŽSISENĖJUSIŲ, ATVIRŲ
SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ
IR ODOS LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ IR SKAUDŽIŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir nakintis miegoti, nes jų užsiseņėjusios žaizdos niešti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų avyrų ir skaudžių žaizdų, uždekte LEGULO Ointment. Jų gydymo o s ypatybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti nak-tį. Vartokite jas taigi nuo skaudžių nudegimų. Jos taigi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIA-SIS. Taigi pašalina perstėjimą ligos, vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo žaiztuvimo odos ir perplytina tarppliūščių. Jos yra tinkamos var-toti nuo dūžiančios ir suskilusios odos. Jos yra geros gyduolės nuo visų išvirsinių odos li-gų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, perstamų ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra parduodamas po 75c., \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse, Chi-cagoje ir apylinkėse arba atsiskieite money order.

LEGULO, Department J,
4847 W. 14th St. Cicero 50, Ill.

CONRAD
FOTOGRAFAUS
Studija įrengta pirmos rūšies su moderniskomis užlaide-mis ir Hollywood'e šviesomis. DARBAS garantuotas.
414 W. 63rd ST.
Tel. EN. 4-5883-40

Pas Budriką jus geriau nupirksite (balodus) rakandus. Čia rasite 40 įvairių žymiausių išdirbsčių, Kroehler, Pullman, Simmons, Sealy, Thayer, Lees, Armstrong, Lloyds, Rembrandt. Elektrikiniai šaldytuvai, Televizijos setai, Skalbiamos ir prosy-jimo mašinos, Siuvamos mašinos, Rašomosios mašinėlės, Jewelry ir kitkas.

JOS. F. BUDRIK,
Inc.

3241 SO. HALSTED STREET

Radio valanda leidžiama 21 metalis WCFI 1,000 kil. stoties, sekmadieniai 5:30 iki 6:00 vakare, su dideliu orkestru ir žymiais dainininkais.

SOPHIE BARCUS

RADIO VALANDA

IS STOTIES
W. G. E. S.
5000 watts—1390 kil.

Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryte.
Ir kas Pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakare
Lietuviškos Vakarųškos

Tel.: HEMlock 4-2413.
7121 So. Rockwell Street,
Chicago 29, Illinois

Planavimas ir Taupymas daro žmogų laimingą. Pradėk taupyti nors po truputį kas savaitę. Pas mus jūsų sutau-pos yra apdraustos Federal Savings and Loan Insurance Corporation, iki \$5000.00 ir neša gerą dividendą. Duo-dame paskolas namams lengviau išsimokėjimais.

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1739 So. Halsted Street

Tel. HAYmarket 1-3317

Daily 9:00 A. M. to 5:00 P. M.; Thursdays 9:00 A. M. to 8:00 P. M.
Wednesdays and Saturdays 9:00 to 12:00 Noon.

Pirkite tose krautuvēse, kurios garsinasi "NAUJIENOSE"